„Áldott éj..."

A húsvéti vigília ünneplésének megható eseménye, amikor a templom kapujában meggyújtott húsvéti gyertyával bevonulunk a templomba. A pap háromszor énekli: Krisztus világossága. És válaszként terjed a fény, míg az egész templom kivilágosodik.

Az oltár mellett áll a húsvéti gyertya és felhangzik a diakónus, illetve a pap ajkán a csodálatos húsvéti örömének. Hatszor említi, hogy ez az éjszaka „áldott éj". Érdemes az indoklásokra figyelni. Áldott, mert ezen az éjszakán az ószövetség választott népét kihozta Egyiptomból, a tűzoszlop sugárzó fénye szétoszlatta a bűn minden árnyát. Ez Isten üdvöt hozó ószövetségi tette, de egyben előképe is az újszövetségben beteljesedő eseménynek.

Ugyanakkor a kegyelemnek adja át és a szentek közösségébe kapcsolja a Krisztusban hívőket. Krisztus széttöri a bűn bilincsét, hogy ránk az új élet áradjon. Az örömének költőjét szinte magával ragadja a csodálat, amikor vakmerően így kiált: „Ó csodálatos vétek, hogy ilyen hatalmas és fölséges Megváltót kívánt és érdemelt!" Milyen ellentmondásnak érezzük: csodálatos vétek. De ezzel tudja kiemelni a Megváltó személyének nagyságát, aki nemcsak meghalt, hanem feltámadásával új életet szerzett. Ebben az új életben bűneinktől megtisztulva, vigaszban részesülünk, a gyűlölködés átkát távol űzve meghozza a békés egyetértést.

Noha szétosztottuk a Gyertya lángját, a megosztásból nem származik kára, csak mi leszünk az emberek közt „fényhordozó" Krisztusok.

A liturgia szövegeinek szerzőit nem szokták nyilvántartani, de a húsvéti örömének szerzőjének, ha nem is közvetlenül, de közvetve, gondolatait felfedezve, Szent Ambrust, Milánó püspökét tartják. Szent Ambrus 397. április 4-én, 1600 évvel ezelőtt halt meg. Milánó és az egész keresztény világ megemlékezik az évfordulóról. Budapesten 1997. április 8-án lesz a Központi Szemináriumban egész napos konferencia, este 6 órakor pedig az Egyetemi Templomban ambrózián rítusú szentmise.

Szent Ambrus maga is átélte a Krisztus megtalálásának örömét, készült a keresztségre, mint hitjelölt, de a Gondviselés sokkal hirte-

lenebbül ragadta meg és még katekumenként választották a tekintélyes milánói prefektus püspökké.

Kívánom kedves híveinknek, hogy „fényhordozó"-ként vigyük Krisztust az emberek közé. Mennyivel több az apró kis fény, annál inkább lesz másokban is vágy arra, hogy ők is Krisztust vigyék.

Így kívánok áldott, kegyelmekben gazdag húsvéti ünnepeket és szívünk boldogan zengje: Alleluja!

Dr. Verbényi István
protonotárius, kanonok, plébános

* * * * *

Búcsúzás Pollák Ferenc atyától

Ez a vasárnap is úgy kezdődött a sekrestyében mint a többi. Józsi atyával megtárgyaltuk az időjárás aktuális alakulását miután az ambónál eligazgatta szentbeszédének vázlatát. A ministránsok átnézték a felolvasandó szentírási részeket és megbeszélték a teendőket. Sekrestyésünk előkészített mindent, ami a szentmiséhez szükséges. Már csak pár perc volt hátra hét óráig. Ugyanúgy mint máskor, István atya is feltűnt az ajtóban és belépett. Először fel sem tűnt, hogy a szokottól eltérően nem mosolyogva érkezett. Hozzá léptem, hogy üdvözöljem, de megelőzött: „Képzeld, Ferenc atya az éjszaka meghalt" – mondta és ezt megismételte Józsi atya részére is. Csönd lett, nagy csönd, nem mintha előtte egyáltalán zaj lett volna. „Most kimegyek, és elmondom a szomorú hírt a híveknek is" - tette hozzá István atya.

Tulajdonképpen nem ért nagyon váratlanul minket ez a hír. Tudtuk, hogy a betegség egyre előbbre haladt, és Ferenc atya egyre gyengébb lett. Tudtuk, persze hogy tudtuk, hogy ez be fog következni, de mégis...

Ferenc atya oly sokat tett értünk, sokakért. Nem voltunk kevesen, akiknek lelki atyja volt éveken, évtizedeken át. Magam is közéjük tartoztam.

Nem tudom pontosan megmondani, mikor jött Albertfalvára mint nyugdíjas kisegítő, miután egészségi állapota miatt el kellett Tárnokot hagynia. 1967-ben már biztosan itt volt, mert szeptemberben esküvőnkön még koncelebrált is. Azután szentmisén, még koncelebrálással

sem nagyon vett részt gyenge látása miatt. Magára vállalta a gyóntatás nehéz, felelősségteljes feladatát. Ha ünnep volt vagy valamilyen fontos esemény a templomban, a szentmisék alatt gyóntatószékében mindig égett a villany, és a szentmise végéig várta a bűnbánatot kereső testvéreket, valamennyiünket.

Egyszer egy jezsuita atya azt mondta nekem, bárcsak a papok elfáradnának a sok gyóntatásban, mert csak így remélhetjük e társadalom megújulását. Nem tudom Ferenc atya elfáradt-e a sok gyóntatásban, látni ezt rajta sohasem lehetett. Ugyanolyan türelemmel és kedvességgel, nemegyszer barátsággal beszélt mindenkivel, aki felkereste őt a gyóntatószékben. Mindig volt néhány kedves, biztató szava, adott hasznos, jó és megfogadható tanácsokat, biztatta a bűnöst a jó útra térni. Majd hányszor hangzott el szájából a nekünk oly biztató mondat: Ego te absolvo ... (majd később magyarul: „és én feloldozlak téged ...")

Ifjú koromban egy hittanórán hittanárom azt mondta: a jó pap ellensége bűnnek, de barátja a bűnösnek. Ferenc atya ilyen volt. Talán ezért is volt olyan sokunknak lelki vezetője. Ha bementünk a templomba és a jobb oldalon sokan álltak, tudtuk, Ferenc atya ül a gyóntatószékben. Sajnos az utolsó néhány évben, már egyre ritkábban tudott eljönni hozzánk, betegsége ettől visszatartotta.

Bár szentmisét a templomban nem tudott mondani, a gyóntatáson kívül is sokat kapott tőle Albertfalva. Az irodában gyakran kisegített, tevőlegesen és bölcs tanácsaival együtt. Mindent meg lehetett vele beszélni, és együtt lehetett megoldani a felmerülő gondokat. Sokat lehetne erről is beszélni, de most csak annyit: ezért is köszönetet mondunk.

Akik közelebbről ismertük tudjuk, hogy fizikailag is sokat szenvedett. Egyszer amikor hogyléte felől érdeklődtem egy komolyabb műtét lábadozása után azt felelte: „jól vagyok, semmi gond", aztán rámkacsintva hozzátette „persze a bajokat leszámítva, de hát azokat le is kell számítani".

Tiszteltük őt mint lelkipásztort és mint embert is. Amikor István atya utoljára volt nála, és ellátta őt a Szent Útravalóval, azt mondta, érzi, hogy földi vándorútja hamarosan véget ér. Azt üzente nekünk, ne haragudjunk, ha valakit közülünk megbántott, nem szándékosan tette. Nem hiszem, hogy valóban volt olyan eset, amikor valakit közülünk megbántott. Most sajnálom csak igazán, hogy nem engedett azon kérésünknek, hogy aranymiséjét itt a templomban mutassa be. Valószínűleg egészsége miatt ezt csak otthon, lakásán tette meg, de mi úgy

szerettünk volna vele ünnepelni a papi keresztút ilyen nevezetes évfordulóján.

Nem búcsúzunk Tőled Ferenc Atya, csak elköszönünk. Te már a szebbik és jobbik világban vagy az Úr társaságában, akit olyan tisztelettel és szeretettel szolgáltál itt a földi életben. Én biztos vagyok benne, az Úr Jézus maga mellé vett, mert emberi gyarlóságaid eltörpülnek érdemeid mellett, és számodra is felhangzott, hogy „Ego te absolvo a peccatis tuis ..." Ámen.

Madaras Gábor,
világi elnök

* * * * *

„Jöjj Szentlélek Úristen ..."
30 éves a Katolikus Karizmatikus Megújulás

Kérem a kedves olvasókat, ne lepődjenek meg a címen. Igen, tudom, hogy most húsvét ünnepe van, Jézus Krisztus feltámadásának az ünnepe. Azt is tudom, hogy húsvét után ötven nappal ünnepli az egyház a Szentlélek eljövetelét, azaz a Pünkösdöt. Akkor pedig mit keres itt a húsvéti Egyházközségi Levélben egy pünkösdről, Szentlélekről, karizmatikus megújulásról szóló cikk? Nos, ennek elég egyszerű a magyarázata. Ugyanis Egyházközségi Levél minden évben húsvétkor, templombúcsúkor és karácsonykor szokott megjelenni. Így hát nem nyílik alkalom aktuálisan pünkösdkor megjelentetni ezeket a gondolatokat.

Mivel is kezdjem? A Szentlélekről, a harmadik isteni személyről vagy a karizmákról, a Szentlélek kegyelmi adományairól való teológiai alapvetéstől most eltekintek, ugyanis ezt később szeretném egy előadás keretében kifejteni. Inkább megpróbálnék a tömör lényegre szorítkozni és bemutatni azt a mozgalmat, lelkiségi csoportot, amely immáron 30 éve jelen van a katolikus egyházban.

Többször is előfordult a kereszténység történetében, hogy egyének vagy csoportok megjelentek azzal a szándékkal, hogy megújítsák az egyházat. Általában radikális megtérést, az evangéliumhoz való visszatérést, evangélium szerinti életet sürgettek, amelyben a szegénység, az alázat, a testvériesség jelen van. Gondoljunk csak Assisi Szent Ferencre, aki nem akart szerzetesrendet alapítani, hanem az Istennel való talál-

kozásának örömét szerette volna megosztani az emberekkel. Ez volt tulajdonképpen az istengyermekség lelkisége, mely hamarosan mozgalommá, majd szerzetesrenddé fejlődött. Ő egyébként szép példája annak, hogyan lehet vagy hogyan kell az egyházat belülről megújítani, tiszteletben tartva a hierarchiát. Itt arra gondolok, hogy elment Rómába a pápához, hogy megtudja, jó úton jár-e és a szentatyától áldást kért.

Mások is orvosolni próbálták az egyház problémáit, azonban nem voltak hajlandók alávetni magukat az elöljárók ítéletének és kiváltak a katolikus egyház közösségéből, sőt új felekezetet alapítottak (Luther, Kálvin stb.).

Meg kell még említeni azokat a lelkiségi mozgalmakat, ha lehet ezeket egyáltalán így nevezni, amelyek sok hívő megújulását, megtérését hozták és mind a mai napig szép gyümölcsöket teremnek (Jézus szíve tisztelet, Rózsafüzér-társaságok stb.).

Így értjük meg a karizmatikus megújulást is, mely nem akar mást, mint megosztani a világegyházzal azt a tapasztalatot, amit a Szentlélek hozott a karizmatikus mozgalom résztvevőinek az életébe.

A II. Vatikáni Zsinat formális összehívásakor – 1961. december 25-én – XXIII. János pápa egy imát mondott a Zsinatért, melyben így imádkozik: *„Újítsd meg csodáidat a mi időnkben, mint egy Új Pünkösdöt!"* Sokan látják úgy, hogy a Katolikus Karizmatikus Megújulás erre az imára adott isteni válasz fontos része.

A Katolikus Karizmatikus Megújulás az Egyesült Államokban kezdődött a Szentlélekről elnevezett Duquesne Egyetem egyik hétvégi lelkigyakorlatán 1967. februárjában, amikor a Szentlélek új és erőteljes módon áradt ki a résztvevőkre. Mivel az egyetemek között szoros és jó volt a kapcsolat, így gyorsan terjedt a hír az új életről más katolikus egyetemekre. Ez az egyetemekkel való kapcsolat a Karizmatikus Megújulásnak kezdettől fogva intellektuális dimenziót adott.

Akik megtapasztalták a Szentlélek erejét és különböző karizmákat kaptak, egyszerűen nem tudták (persze nem is akarták) titkolni a bennük lévő örömöt. Sokan rákérdeztek boldogságuk okára és miután meghallgatták ezeknek a keresztényeknek a tanúságtételét, ők is részesedni akartak ebben az új életben. Így tehát gyorsan terjedt ez a mozgalom és ma már a világon nagyon sok helyen találunk ilyen közösségeket, csoportokat. A statisztikák szerint 1990-re több mint 72 millió katolikus kapcsolódott be valamilyen mértékben a karizmatikus megújulásba, és becslések szerint ez a szám 2000-re eléri a 110 milliót. Magyarországra is eljutott ez a lelkiség, ma már szép számmal vesznek

benne részt szerte az országban. (A legutóbbi országos találkozón – ami a Budapest Sportcsarnokban volt 1996 őszén – körülbelül tízezer hívő katolikus vett részt, de a magyarországi tagok száma még ennél is több.)

Sokan idegenkednek ettől a mozgalomtól és úgy tekintenek a benne résztvevőkre, mint fura alakokra; vannak akik szerint úgynevezett 'szektás' mozgalomról van szó, mert különböző szabadkeresztény gyülekezetekben látnak hasonló megnyilvánulásokat (lelkesült ének, kitárt kezek, erőteljes imádkozás stb.). A tévedések eloszlatása végett álljon itt néhány megnyilatkozás a hivatalos egyház részéről.

Az első idézet a II. Vatikáni Zsinat Lumen gentium (dogmatikus konstitúció az egyházról) konstitúciójából való: *„A Szentlélek az Isten népét nemcsak szentségeken keresztül és a papi szolgálatokkal szenteli meg, vezeti és ékesíti erényekkel, hanem ajándékait 'tetszése szerint juttatva kinek-kinek' (1Kor 12,11), sajátos kegyelmeket is oszt szét a hívők minden fokozata között. Ezekkel a kegyelmekkel alkalmassá és készségessé teszi őket különféle munkák és feladatok vállalására az Egyház megújhodása és továbbépítése érdekében... Ezeket a karizmákat akár a legragyogóbbak közül valók, akár egyszerűbbek és gyakorta előfordulók, hálaadással és vigasztalódással kell fogadnunk, mert mindig éppen időszerűek és nagyon is hasznosak az egyházban."* (Lumen gentium 12.)

Másodikként álljon itt II. János Pál pápa kijelentése, amit 1992. március 14-én mondott Rómában a Katolikus Karizmatikus Megújulás 25. évfordulója alkalmából:

„Most, hogy a Katolikus Karizmatikus Megújulás 25. évfordulóját ünneplitek, szívesen csatlakozom hozzátok, hogy együtt dicsérjük Istent mindazokért a gyümölcsökért, amelyeket a megújulás az egyház életében hozott. A II. Vatikáni Zsinat után hamarosan megjelenő megújulás a Szentléleknek egy igen különleges ajándéka volt az egyház számára. Egy jel volt, amely sok katolikusnak azt a vágyát fejezte ki, hogy – az Atya fogadott fiai és leányai – még teljesebben élhessék meg a keresztségből fakadó méltóságukat; hogy mélyebb csoportos és egyéni imákon keresztül megismerhessék Krisztusnak, a mi Üdvözítőnknek megváltó erejét, és hogy – ugyanannak a Léleknek fényében olvasva a Szentírást, amely azt sugalmazza – követhessétek is annak tanítását. Ennek a lelki újraébredésnek egyik leglényegesebb eredménye egész bizonyosan az életszentség utáni növekvő szomjúság, amely az egyes keresztények és az egész egyház életében egyaránt megfigyelhető."

Harmadikként pedig következzen II. János Pál pápa üdvözlő távirata a Budapesten megrendezett IV. Katolikus Karizmatikus Kongresszus részére:

„A mozgalom nemzeti találkozója alkalmából, János Pál pápa szívből köszönti a résztvevőket és áldásos jókívánságait küldi. A Szentatya imájában és a szentmisében való megemlékezésében kéri, hogy az összejövetel mottója lelkesítse és hassa át a jelenlévőket, s ennek erejében az apostolok utódaival, a lelkipásztorokkal, valamint a hívek közösségeivel karöltve, mély hittel szolgálják Krisztust és Egyházát, s így munkálkodjanak az újra-evangelizáció feladatában. A Szentatya esdve a Szentlélek ajándékait és erősítő kegyelmét, mindnyájukra szeretettel adja apostoli áldását, kiterjesztve mindazokra, akik a keresztény hitben és reményben hozzájuk közel állnak."

Minden katolikus személyes felelőssége, hogy megismerje az Egyházunk megújulását szolgáló lelkiségi mozgalmakat.

Kiss József

* * * * *

Köszönöm, Istenem!

Naponta, szinte már állandóvá tudatosult bennem a köszönet és a hálaadás az Úristennek, hogy visszahívott még a földi létbe.

Hálásan köszönöm mindazok imádságát, akik segítettek.

Szívből köszönöm Dr. Papp Lajos szívsebész professzor úrnak és munkatársainak az összmunkáját. Mikor belép a műtétre váró emberke a zalaegerszegi szívsebészeti osztályra, otthonos érzése támad. A kórtermekben láttam a falon a feszületet, tudtam, itt nem érhet más, mint ami az Isten akarata. Amint az előkészítés után bevittek a csupazöld műtőbe, ráfektettek a műtőasztalra, széttárták a két karom, szuri jobbra-balra és az utolsó gondolataim: „Mint Krisztust a keresztfán, és egyesítem az orvosok, műtősök minden mozdulatát és magam Veled, Krisztusom" – már el is aludtam.

Egyszercsak, szinte fényévnyi távolságból hallom: „Nyissa ki a szemét és vegyen levegőt" – ha ez olyan egyszerű lenne – és az is volt.

Mikor kinyitottam a szemem, körülöttem barátságos arcok és azt mondják, túl vagyok a szívműtéten. Persze, egy pillanat múlva rádöbbentem, mert a nyelvem, mint a tapló az ínyemhez tapadt és néhanéha kaptam egy-egy korty vizet.

Már minden eszembe jutott! Az operált, ketyegő szívemből feltört a kimondhatatlan nagy hálaadás és köszönet. – Úgy látszik még szükség van a munkámra, még nem értem meg az örök boldogságra. Két napig az intenzív osztályon csupa-csupa jót kaptam – néha egy-egy

korty vizet vagy jeget, sokszor szurit és még többször barátságos, jó szót és gondos ápolást.

Visszavittek a szobatársaim közé, akik szeretettel, segítőkészséggel fogadtak, de csak egy-egy korty víz erejéig tehették.

De sokszor eszembe jutott Krisztus a keresztfán. Vasárnap, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján ragyogó napsütés volt és délután már egy pohár vizet megihattam!

Nappal és éjszaka a csendesen mozgó, végtelenül kedves ápolónők foglalkoztak velünk a kórteremben. Soha nem volt ideges hang, szinte anyai jósággal ápoltak bennünket.

Belázasodtam! Többször éjszaka arra ébredtem, hogy a Professzor úr fogja a kezem – együttérző szorítás és már segítette a másik beteget is.

Milyen jó, hogy kis drága hazánkban van emberléptékű kórház, emberi módon viselkedő nők, férfiak. Kérem, aki olvassa ezeket a sorokat, mondjon egy-egy fohászt ezekért az emberekért, és mindazokért, akik ezt a szolgálatot végzik szerte e hazában.

Azt mondják a zalai ember jobb, mint a másik. Így igaz! Messze vidékről kerültem a zalaegerszegi kórházba, előbb a kardiológiára, majd a szívsebészetre. Bejött Vas Lívia testvére: úgyis erre jártam, benéztem hozzád. Jött a volt szobatársam, akivel két napig voltunk együtt, aztán a nővérgyakornok, akivel egyszer jót beszélgettünk, azután az itteni barátnőnek a barátnője! Köszönöm az együttérzést, a sok imát és a kedves figyelmességeket.

Már több, hete a soproni Szanatóriumban vagyok utókezelésen. Remélem nem soká újra otthon lehetek a kedves templomomban és az ismerősök körében, remélve, hogy valamit folytathatok az eddigi szolgálatból.

Horváth Zsuzsanna

ZARÁNDOKLAT MILÁNÓBA!

Szent Ambrus 397. április 4-én, 1600 évvel ezelőtt halt meg. Milánó és az egész keresztény világ megemlékezik az évfordulóról. Plébániánk zarándoklatot szervez, melynek programjában szerepel többek között a St. Ambrogio megtekintése és szentmise is Szent Ambrus ereklyéi felett. Ugyancsak szerepel Don Bosco városába, Torinóba való utazás is. A zarándoklat időpontja: 1997. május 11–17. Szállás a Garda tó partján. A félpanziós ellátással az utazás 55.000 Ft-ba kerül.

Részletes program a sekrestyében vagy a plébánián kapható. Jelentkezés 10.000.-Ft előleg lefizetésével a plébánián április 10-ig.

Izraeli útinapló: egy délelőtt Jeruzsálemben

Újra felvirradt Jeruzsálemben. A mai program szerint a délelőttöt Jeruzsálemben töltjük, délután megyünk át Betlehembe.

A Jaffa kapun át érünk az Óvárosba. Ha most egyenesen tovább mennénk, a bazáron keresztül perceken belül a Szent Sír Templomhoz érnénk. De most jobbra fordulunk. Egy hatalmas citadella mellett haladunk el, amiből kiemelkedik egy torony (hasonlít egy minarethez), amit a hagyomány Dávid toronynak nevez. Ennek nincs történelmi alapja, sőt vannak olyan nézetek, amelyek szerint ez az Antónia erőd maradványa. Ha ez igaz, akkor itt történt az Úr Jézus elítéltetése. Ismét mások szerint ezt Heródes építtette, és a rómaiak is megkímélték, mert hadászati célokra használták.

Az örmény negyedbe érünk. Az örmények keresztények voltak, és elkülönülve éltek itt az óvárosban. Itt, e negyedben végezték ki karddal Jakab apostolt. Így akarta az uralkodó Heródes Antipas a zsidók kegyeit keresni.

Az örmény negyed mellett a zsidó negyedbe érünk. Ez a tradicionális negyed volt, az uralkodó család tagjai - akik nem fértek el a palotában - itt laktak, és sok előkelő zsidó család is itt tartott fenn palotát, házat a fővárosban. Rendezett, szép épületek között lassan lefelé haladunk. Itt - ott kanyarog az út. Így jutunk el az első keresztény idők építkezésének egyik érdekességéhez, a Cardóhoz.

A Cardo a korai kereszténység építészetében a római hagyományok felhasználása. Lényege az, hogy a Városba belépő zarándok fedett úton juthasson el a legfontosabb helyekre, nevezetesen a Szent Sír templomba és a Mária dicsőségére emelt Nea templomba. A Cardo egy oszlopcsarnok, amelynek oszlopait a mellette épült házakkal is tető köti össze. Az oszlopok görögös jellegűek és díszítésűek. Jó néhány példányuk ma is szinte sérülésmentesen látható. E több száz méter hosszú építmény a városkaputól haladt egyenesen befelé, majd jobbra kanyarodott a Szent Sír Templom felé. Ha a templomból valaki kijött, egy darabig visszafelé haladt, majd jobbra kanyarodva el lehetett jutni a Nea templomba. A szájhagyomány szerint a korai keresztény idők legszebb, leggazdagabban díszített temploma volt. Sajnos egy hatalmas földrengés a 7–8. században a földdel tette egyenlővé, tárgyi emlék nem maradt róla, csak az írott emlékekből következtethetünk pompájára és nagyszerűségére.

Egy darabig a Cardo megmaradt oszlopai között haladunk előre, jobbra és balra hatalmas üvegtáblák mögött korabeli ház- és épületmaradványok, fürdők, kutak, falmaradványok láthatók.

Lefelé haladunk, előttünk a Kedron völgye, szemben pedig az Olajfák hegye. Balra fordulunk, és hamarosan feltűnik a Siratófal, és fölötte a két iszlám mecset.

A Siratófal tulajdonképpen a második Templom megmaradt falrésze, ami a szétszórt zsidóság vigasztalója volt. Ide jöttek el siratni saját nyomorúságukat. Amióta visszafoglalták Jeruzsálemet a hatnapos háborúban, a Siratófal még inkább vallási központ lett. A zsidó hagyományok szerint szerint a falhoz külön mehetnek a férfiak és a nők. A fal 80–90 %-ánál a férfiak, a többinél a nők imádkozhatnak. A férfiak területére a turista férfiak is beléphetnek, ha fejüket befedik. Itt nemcsak a falhoz lehet odamenni, hanem be lehet menni a hegybe vájt részbe is, ahol a fal folytatódik mintegy ötven-hatvan méter mélységben. A fal repedéseibe imákat, fohászokat, kéréseket rejtenek el papírra írva a zarándokok. Itt a Siratófalnál ünnepelnek, többek között a fiatal fiúk felnőtté válásának ünnepét a Bar Mitzvah-t.

Az ünneplés sajátos, mert a világ minden tájáról ideseregett hívők ünneplése magán hordozza a helyi folklór hatásait. Igen érdekes volt egy család önfeledt ünneplése, de idegenvezetőnk szerint táncuk, vigasságuk inkább marokkói jellegű volt mint zsidó. Színes világ, a turisták számára érdekes látványosság.

A Siratófal a Moriah hegy „oldala". Néhány perces sétával a Siratófal fölé kerülünk, ahol az iszlám jeruzsálemi központja van, két csodálatosan szép mecset. Az első az „El Aksa" mecset. Többféleképpen fordították, értelmezték nevét. Tulajdonképpen azt jelenti, itt volt az út vége, ez volt a legtávolabbi pont Mekkától, ahova a Próféta (Mohamed) eljutott. Itt fejezte be földi vándorlását, és ettől a helytől nem messze emelkedett az égbe. A mecset a 8. század elején épült, később a keresztesek elfoglalták és központjukká tették (Templomos rend). Amikor visszafoglalták a moszlimok, újra mecsetté alakult. Többször is pusztítás fenyegette, legutóbb 1969-ben, amikor egy őrült ausztrál fiatalember felgyújtotta. Szomorú része történetének, hogy Jordánia uralkodóját, Abdullahot, a mai király nagyapját, ebben a mecsetben gyilkolták meg, és a mai uralkodót, Husszein királyt, csak pompás öltözékének fém díszei mentették meg a haláltól. Talán mindezek miatt semmilyen táskát, csomagot nem lehet bevinni a mecsetbe, és természetesen cipő nélkül, mezítláb lehet csak bemenni. Megéri azonban a látvány, amely valóban csodálatos. A mecset belülről úgy néz ki, mint egy háromhajós katolikus templom (lehet, hogy ez a keresztes idők maradványa), falait, padozatát csodálatos szőnyegek borítják.

Néhány száz lépésre az „El Aksa" mecsettől áll a Sziklamecset (Aranymecset, Kékmecset stb.). Ez a csodálatos építmény valóban az emberi kultúra egyik gyöngyszeme, mégis léte komoly, szinte megoldhatatlan problémát jelent. Miből is áll e probléma, kíséreljük meg felvázolni és megérteni.

A Moriah-hegy az a hely, ahol Ábrahám fel akarta áldozni Izsákot, de az Úr nem fogadta el ezt az áldozatot. Később Salamon ezen a helyen építtette fel az első Templomot, amit a babiloniak leromboltak. Ugyanezen a helyen épült fel a második Templom Nagy Heródes alatt. Ezt a Templomot Jeruzsálem eleste után a rómaiak rombolták le. A zsidóság úgy véli, a Templom csak ezen a helyen épülhet fel. Csakhogy itt áll a Sziklamecset, pont azon a

helyen, ahol a zsidók szerint a Templomnak kellene állnia. A Sziklamecset az iszlám szent helye. Jelentősége talán valamivel kisebb, mint Mekkáé és Medináé, de nagyon fontos hely. Ezért védik is nagyon, bár voltak, akik már el akarták pusztítani, de eddig ez nem sikerült. Hogyan oldható fel ez az ellentmondás, nem tudom. Azt viszont tudom, hogy a közel-keleti békétlenségben ez is egy igen fontos tényező.

A Sziklamecset belsejében hatalmas szikla áll, amely minden időkben (zsidó, muzulmán, keresztény) mindig oltár volt, vagy legalábbis oltárszerű funkciót látott el. A pompázatos díszítésű mecset lenyűgöző, és nehezen foglalható szavakba. Középen a szikla, mely a hatalmas kupola alatt van. Erről emelkedett az égbe Mohamed próféta, és a szikla követte őt. Ekkor Gábor angyal kezével visszatartotta sziklát, amelyen azóta is látható az angyal keze nyoma.

A Sion hegyére megyünk. Itt áll Dávid sírja, amely a Siratófalhoz hasonlóan az ortodox zsidóság szent helye. Sokáig ezt sem látogathatták a zsidók, csak 1948-tól lehet szabadon imádkozni ezen a helyen. Azóta turisták is látogathatják. A Dávid csillagos kék vagy vörös posztóval letakart kőszarkofágot huszonkét, tömör ezüstből vert Torah-korona - a Dávidot követő huszonkét izraeli király jelképe - veszi körül.

Az épületegyüttes emeleti terme az utolsó vacsora színhelye. Mai formájában a keresztesek építették ki, ezt ugyan később kissé átalakították egy keletre néző fülkével mohamedán imahellyé, ma „semleges hely". A különböző világvallások és keresztény egyházak közötti, ma is érvényes státuszt még a XIX. század közepe táján a török szultán alakította ki és ezen eddig még nem változtattak! A helyiség építészetileg gótikus jellegű, de meglehetősen elhanyagolt. Mállik a vakolat a falról, kicsit vizesnek is tűnik (bár Jeruzsálemben 1993-ban több mint 6 hónapig nem esett eső), egészében nem látszik, hogy valaki is törődik vele.

Ennek ellenére megkíséreljük a lelki elmélyülést, hiszen itt rendelte el Urunk a Legméltóságosabb Oltáriszentséget. Ezen a helyen azonban nem lehet szentmisét bemutatni. Nemcsak a helyieknek, nemcsak a zarándokoknak, senkinek se! Ez kissé megdöbbent minket. Megtudjuk, hogy azért történt előrelépés, mert mintegy tizenöt éve még nyilvánosan imádkozni sem volt itt szabad, ma pedig már igen. Pedig a hagyomány szerint ez a terem más fontos eseményeknek is helyszíne volt: itt jelent meg az apostoloknak a feltámadt Úr, itt tartózkodtak az apostolok az első Pünkösdkor, itt szállt rájuk a Szentlélek. Reméljük, eljöhet még az az idő, amikor az Eucharisztia rendelése színhelyén újra megjelenhet!

Nem messze innen áll a „Mária elszenderülése" templom. Két részből áll, a telket a német császár ajándékozta a múlt század végén a német katolikusoknak, akik az aacheni székesegyház mintájára csodálatos templomot építtettek. Körbe-körbe mellékoltárok, az apszis a Szűzanyát ábrázolja a gyermekkel arany háttér előtt. Az altemplomban középen az „elszenderülő" Szűzanyát ábrázolja a művész. Itt is körben mellékoltárok találhatók, köztük a magyar zarándokok által

épített is. A szentély falát a magyar, elsősorban árpádházi szentek képei díszítik, az oltár alatt pedig a „Boldogasszony Anyánk..." két versszaka látható magyarul.

Vége a délelőttnek, most kis ebédszünet, azután megyünk Betlehembe. Köszönet e csodás délelőttért, Deo gratias!

Madaras Gábor

* * * * *

Gondolatok a húsvéti sonka ürügyén

A legtöbb európai családnál a húsvéti asztalról nem hiányozhat a sonka. Kiváló szakácskönyvvel örvendeztette meg a századelő ínyenceit jelenlegi kultuszminiszterünk nagypapája, Ínyesmester, aki így ír erről:

„ ... Nagyszombaton este pedig megszegik a húsvéti sonkát."

Sonka nélkül nincs húsvét – tartja a magyar ember és emlékezetem szerint nálunk a családi asztalnál sem hiányozhatott a hatalmas fazékban, jó néhány tojás társaságában puhára főtt sonka.

Ha Szenteste, akkor rántott hal, a karácsonyi hal azonban semmiben nem hasonlít a Nagyböjt péntekjein iskolai-munkahelyi menzán elénk tett utánzathoz. Így a húsvéti sonkán sem a szupermarketekben év közben vásárolt vékonyra szeletelt prágait értjük, hanem a jó vastagra szeletelhető, friss tormával, zöldhagymával, retekkel az első tavaszi zöldségprimőrökkel feltálalt kassai sódart.

Mióta üli körül a keresztény család a húsvéti asztalt? Nos, a szokás jó kettőezer esztendővel ezelőttről, illetve még régebbről eredeztethető. Jézus korában Jeruzsálemben nem a sertés combját pácolták és főzték meg, hiszen a malac azon a tájon tisztátalan állatnak számított, fogyasztása szigorú mózesi tilalom alá esett. Az egyiptomi kivonulást ünneplő zsidóknál ez az ünnep egyszerre volt a kovásztalan kenyér ünnepe, tavasz ünnep és családi ünnep. Ekkor kellett a nyáj első ellését feláldozni és az ajtófélfát a friss vérrel megkenni. Az állatot a Templomban áldozták fel. A hívő maga ölte le áldozatát, a papok csak fölfogták a vért, odaöntötték az oltár lábához és az égőáldozat oltárán elégették a hájat. A hívő hazavitte áldozati állatát, ott nyárson megsütötték és a család elfogyasztotta.

Az áldozati lakoma ugyanúgy szertartásszerűen zajlott, akár a mai húsvéti sonkaevés. Talán csak az előírások voltak sokkal szigorúbbak hajdanán, mint ma. A Talmud – annak is első része, a Misna – minden részletet pontosan előírt, attól eltérni szentségtörésnek számított. A „család" lehetett nem vérségi kapcsolat is. A Templomhoz sokszor

messze földről érkező zarándokok rendszerint társultak egymással, így Jézus is ilyen közösségben ünnepelhetett a Tanítványokkal az Utolsó Vacsorán. A Misna kifejezetten úgy írja elő, hogy még a legszegényebbek is leheveredve fogyasszák el az áldozati állatot, és igyanak hozzá négy pohár bort. Az áldozati lakománál a felszolgált ételek elfogyasztásának szigorú sorrendjére is ügyelni kellett. Először Kaddist (áldást) mondtak a borra, amit a keserűsaláta, a gyümölcspüre, majd a húsvéti bárány feltálalása követett, a második pohár megtöltése után a Hallel (dicsérő és magasztaló zsoltár) első része után a családfő odanyújtott kinek-kinek egy harapás kovásztalan kenyeret és ez a rítus folytatódott a negyedik pohár bor kiürítéséig.

Minden általam ismert keresztény képen, festményen a tanítványok az asztal körül ülnek, ez azonban a karácsonyi betlehemekhez hasonlóan anakronizmus. Palesztinában akkoriban a lakomát görög-római módra tartották: az alacsony asztal közepére tették a tálat és onnan mindenki kivette a maga részét. Nem ültek, hanem bal könyökükre támaszkodva kereveteken feküdtek. A kovásztalan kenyeret az asztal közepén lévő gyümölcspépbe mártogatva étkeztek.

Az ünnepléskor minden zsidónak úgy kellett magát tekintenie, mintha maga vonult volna ki Egyiptomból: Isten egykori szabadító tette a húsvétban jelenvalóvá válik. Jézus az Ószövetség húsvétját újjá, az Újszövetség húsvétjává formálta át. Jézus maga lépett az áldozati bárány helyére, Ő lett a mi húsvéti bárányunk, mint Isten Báránya.

A zsidóknál Isten a fogságból szabadította meg Izrael fiait, Jézus kereszthalálával az örök haláltól szabadította meg az embert. Amint az Ószövetséget az áldozati állatok vére, úgy az Újszövetséget Jézus kiömlő vére pecsételte meg.

A húsvéti áldozati bárány aztán évszázadok alatt a keresztény kultúrkörben főtt füstöltsonkává változott. Amikor ma megszegjük a szépen díszített asztalnál a kalácsot és jó vastag szelet sonkát vágunk hozzá, gondolatban menjünk vissza időben 2000 esztendőt. Képzeljük magunkat Jeruzsálembe, Márk evangélista házának egyik szobájába.

Ennek az Utolsó Vacsorának az emléke nemcsak a húsvéti asztalnál jut eszünkbe, minden szentmisében emlékeznünk kell az Oltáriszentség alapítására, mely a zsidó időszámítás szerinti niszán 14-én este történt.

Kezébe vette a kenyeret, majd hálát adott, megtörte, tanítványainak adta és így szólt: Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan, mert ez az én testem, mely értetek adatik.

Sümegh László

A szeretet rovására...

Amikor megtudjuk, hogy egy új életet hívtunk életre, már az első pillanatokban arról ábrándozunk, beszélgetünk, vajon milyen lesz? Szinte már látjuk mosolygó arcát, látjuk saját magunkat, ahogy az élet nehezebb szakaszaiban segítjük, ahogy mellette állunk, és az út végén ott a megnyugvás az ő boldog, sikeres életének magunkban kialakított belső képe. El sem tudjuk képzelni, hogy a felhőtlen szeretetet bármi is beárnyékolhatja. Avval mindannyian tisztában vagyunk, hogy vannak nehezebb életkori szakaszok, de ezeket már mások is „túlélték", s különben is minden életkori szakasznak megvan a maga bája.

Óvodai foglalkozásokon, tanítási órákon hospitálva még a a szeretetet adó, biztonságot nyújtó családi háttérrel rendelkező gyermekek közt is egyre nagyobb számban fordulnak elő azok, akik a gyermekcsoportok peremén helyezkednek el. Ritkán van részük abban a jóleső élményben, hogy rajzaikat kifüggesztik a terem falára, vagy hogy az óvónő, illetve tanítónő megdicséri őket jó teljesítményükért. A siker hiánya pedig negatív következményekkel jár. Elkedvetleníti a gyereket, leszoktatja a rendszeres munkáról, s egy idő múlva még azokat a feladatokat sem oldja meg, amelyekre képes volna. A gyengén vagy rosszul teljesítő gyerek elmagányosodik. Ebből a helyzetből – rendszerint – úgy tud, ha rövid időre is, kiszakadni, ha felhívja magára a figyelmet. Ilyenkor szoktak a magányossá vált gyermekek bohóckodni, mások játékait szétrombolni vagy verekedni. Ebben az esetben már nemcsak gyengén teljesítő, hanem viselkedési zavarokat mutatókká is válnak. A foglalkozásokat, tanítási órákat zavaró gyerek végképp magára marad lelkében fészkelő bűntudatával, szorongásaival, negatív élményeivel. A szülők eleinte a pedagógust okolják. Majd elkezdődik a bizonyítás időszaka. Nap mint nap együtt tanulnak a gyerekkel, s ez az együtt tanulás egyre keservesebbé válik. Azt veszik észre, hogy a tanulásra szánt idő egyre hosszabb, nem értik, miért nem tudja még? A pedagógus után a gyerekben látják az okot. Úgy élik meg, hogy az direkt nem akarja. Ekkor következik a harmadik fázis, amikor a szülők egymást okolják a kudarcokért. A gyermekről szőtt álmok összeomlása, a csalódás, a sok vitát követően sokszor már nyíltan is megfogalmazódik, és ez a helyzet már a szeretet rovására megy. Egyre távolabb

kerülnek egymástól, egyre tehetetlenebbek és senki sem érti, mi történik. A gyerekek sokszor megfogadják, hogy megváltoznak, mindent megtesznek, hogy javítsanak, de mindez a környezet számára csak elhatározásnak tűnik. Ebben a helyzetben legjobban a gyerek bizonytalanodik el, hisz ő sem érti miért nem sikerül. Még mi, felnőttek ebben a helyzetben sem gondolkodunk azon, hogy mi az, amit mi sem csinálunk szívesen? Természetesen azt, amit nem tudunk, amihez nincs meg az adottságunk. Sokszor az is megfogalmazódik, hogy bizonyos dolgokban úgy vág az esze..., ezért képtelenség, hogy ne direkt akarja így. Pedig a tanulási és viselkedési zavarok hátterében – több más lehetséges ok mellett – viszonylag nagy gyakorisággal, 20%-os előfordulással figyelhetők meg gyengén fejlett, diszharmonikusan működő részképességek. Az iskolai kudarcok időszakában hozzánk kerülő szülők többsége kérdéseinkre elmondja, hogy megelőző jelzéseket – megkésett beszédfejlődés, rövid ideig tartó figyelem, rajzolás, festés elutasítása, érdektelenség a mesék iránt stb. – nem tekintették olyan bajoknak, amivel szakemberhez kellett volna fordulniuk, hisz úgy gondolták, hogy ezek megoldása az iskola feladata. Ha mégis felvetődött bennük a segítség kérésének gondolata, azt gyorsan elvetették, mert féltek a korai megbélyegzéstől. Pedig az óvodás korban megkezdett fejlesztő foglalkozások megelőzhetik a tanulási zavarokat, illetve azok súlyosságát csökkenthetik. E fejlesztések célja az iskolai tanulást szolgáló előkészítés, mely – ha áttételes szálakon is – a gyermek valamennyi képességére, valójában egész személyiségére fejlesztően hat. Az 5–6 éves gyerek nagyon örül ezeknek a feladatoknak, mert a sikeres megoldás növeli az önértékelését és saját fontosságtudatát. Az egyes feladatok elkészítésének módját természetesen megbeszéljük a szülőkkel, s ezzel a fejlesztő munka részeseivé tesszük őket. Ugyanezen elvek érvényesülnek az iskolás korú gyermekek fejlesztő foglalkoztatására is, de ott nehezítő tényező, hogy nemcsak a részképességek korrekcióját kell elvégezni, hanem a tananyagban is az osztályban tanuló többi diákkal együtt kell haladni, ami mind az időbeli, mind a teljesítménybeli hatékonyságot ronthatja. A szülők többnyire riadtak, szoronganak, nem tudják, mi az oka annak, hogy gyermekükkel gond van. Tanácstalanok, s örömmel fogadják el mindazokat a gyakorlati tanácsokat, játékvásárlásra vonatkozó ajánlatokat, amelyeket a segítő szakembertől kapnak. A fejlesztő pedagógussal folytatott beszélgetés eredményeként jobban megértik gyermeküket, érzelmileg is közelebb kerülnek hozzá. A

gyermek pedig mindebből megérzi, hogy fontossá vált otthon. A „fontos vagyok" tudata a fejlődés egyik elindítója lehet az érzelmileg elmagányosodott gyermek számára.

A tavaszi iskolai jelentkezések idején kapják meg a szülők az óvodai szakvéleményeket, hogy gyermekük iskolaérett-e vagy sem. Alaposan fontolják meg az évhalasztásra vonatkozó tanácsokat, mert azzal sok kudarctól óvhatják meg gyermeküket és saját magukat is, ami későbbi gyermek-szülő kapcsolatukra is kihat.

A tavaszi szünet jó alkalom arra, hogy az iskoláskorú gyermek és szüleik többet legyenek együtt, többet beszélgethessenek, és megtalálják a külső segítséget. A célzott fejlesztések kezdeti eredményei is már motiválóan hatnak, nemcsak a sikerek miatt, hanem azért is mert áthangolja a szülő és a gyermek, valamint a szülő és az iskolai pedagógus között lévő érzelmi kapcsolatokat.

Miért fontosak e gondolatok Húsvét időszakában? Törekednünk kell arra, hogy ne távolodjunk egymástól, ne mételyezze meg kapcsolatainkat a bűnbakkeresés. Tudjunk egymással beszélni, egymásnak segítséget nyújtani, egymással türelmesnek lenni, a kis eredményeket is észrevenni, azoknak örülni, hogy kapcsolatainkat ne a kölcsönös megbántottság, a meg nem értés, hanem a megszilárdítás, „szeretetépítés" jellemezze.

Rózsáné Czigány Enikő

* * * * *

„Örülhetünk unokáink vidám kacagásának..."

Egyre erősebbé válik bennem a felismerés, sok más nyugdíjas társammal együtt, hogy az a sok hír és tudósítás amit reggeltől estig a rádió és TV belénk sulykol, az a legkevésbé érdekel már minket. Mára már többnyire közönnyel, érdektelenül vesszük tudomásul az olyan reményt keltő híreket, melyek napjában többször is elhangzanak.

Ilyenek: az 1997. évre már csak egyszámjegyű lesz az infláció. Vagy még ez évben befejeződik a privatizáció. Az elsők között vesznek fel minket az Európai Közösségbe és a NATO-ba. Ebben az évben már megindul az ország gazdasági növekedése.

Vigasz lehet-e mindez nekünk? Mi már „öregek" vagyunk, mi három millióan. Mi szerényen kinyújtjuk a kezünket, azért a kevésért is, amit

nekünk odaadnak: pénzben vagy szociális gondoskodás fejében, azért amit mi az elmúlt 40–45 dolgos évünk után megérdemelünk.

Ezért nem csoda, hogy mi nem a jövendő felé tekintünk, hanem sokszor a múlt, a régmúlt idők történései vonulnak át gondolatainkon. A háború utáni nehéz évek nélkülözései, küzdelmes évtizedek lassú kibontakozása jut eszünkbe. Ha visszanézünk időben, életünk egy-egy állomására – többnyire a kellemes emlékek maradnak meg bennünk – most is szívesen gondol vissza az ember arra a múltra, amikor még fiatal volt, a gyermekévekre, az iskolás korára, az érettségire, a diploma megszerzése. Felidézzük az első szerelemet, a hitvestársunk megismerését, a családalapítást. Eszünkbe jut az első gyermek születése, majd az unokák öröme. Felidézzük a sok és szép családi ünnepet és azokat a jó barátokat, akik már eltávoztak tőlünk. De mi még vagyunk és létezünk. Örülhetünk hogy egészségben élünk, mi még gyönyörködhetünk egy szép muzsika hangulatában, csodálhatjuk a természet szépégét ilyenkor tavasszal.

Örülhetünk unokáink vidám kacagásának.

Nagy Béla

* * * * *

A SZŰZANYA ÉLETE JÉZUS MENNYBEMENETELE UTÁN

Jézus a kereszten János apostol gondjaira bízta a Szűzanyát, amikor így szólt: „Asszony, nézd, a fiad!" – Aztán a tanítványhoz fordult: „Nézd, az anyád!" Attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány. (Jn.19,26). Ez az utolsó híradás a Szűzanya sorsáról. További élete rejtve maradt a világ kíváncsi szeme elől. Az apostolok, tanítványok és a szent asszonyok „védő gyűrűjében" visszavonultan, állandó imádság és Szent Fia utáni emésztő vágyódás közepette élte földi mártír életét, amelyről Emmerich Katalin látomásaiból tudhatunk meg számos, hitelesnek tekinthető részletet.

Jézus mennybemenetele után Mária még 15 évet töltött közöttünk. Három évig a jeruzsálemi Sionban, majd 3 évig Betániában, Lázár nővéreinél lakott. Az első jeruzsálemi keresztényüldözéskor menekülnie kellett. A zsidók Lázárt és nővéreit egy csónakban kitették a nyílt tengerre és sorsukra hagyták őket. János apostol Máriát a kisázsiai Efezus közelében egy rejtett keresztény kolóniára menekítette, ahová elkísérték legközelebbi rokonai és a szent asszonyok közül többen. Mindannyiójuknak meg kellett tapasztalni a számkivetettség keserű érzését.

A dimbes-dombos, erdős fennsíkon települt kolóniát az üldözések elől menekült keresztény családok és szent asszonyok népesítették be,

akik szétszórtan, egymástól negyedóra járásnyira sátrakban, barlangokban húzódtak meg. Máriának kőházat építettek. A ház mögötti hegy csúcsáról rá lehetett látni az efezusi öbölre, amely egy óra járásnyira feküdt innen, míg maga a város 3 órányi távolságban volt. A házban Mária szolgálójával kettesben lakott, azonban a szent asszonyok rendszeresen látogatták. Az apostolok és tanítványok utazásaik során betértek hozzá. Mária a ház mögötti ösvény mentén keresztutat létesített, 12 stációval. A kálváriahegyi stáció egy domb tetején, a szentsír stáció pedig a domb mögött egy barlangnyílás bejáratánál volt. Félóra kellett a keresztút végigjárásához. A Szűzanya naponta megtette ezt az utat elmélkedve. A stációkat később faragott, héber feliratos kövekkel megjelölték és a kolónia keresztényei rendszeresen látogatták.

Három évvel a letelepedés után Mária rövid időre visszatért Jeruzsálembe Péter és János kíséretében, hogy végigjárja Jézus kínszenvedésének állomásait. Támogatni kellett és többször elájult a fájdalomtól, amint újból átélte Szent Fia sorsát. Halála előtt másfél évvel aztán még egyszer ellátogatott ide. A lelki gyötrelmektől annyira elgyengült, hogy ott, ahol a keresztet hordozó Jézussal egykor találkozott, összeesett és azt hitték róla, hogy meghalt. Nagyon sokára tért magához és kísérőinek az volt a véleménye, hogy közel van a vég. Maga Mária választott ki egy barlangot az Olajfák hegyén, hogy ott sírhelyet készítsenek neki, amit az apostolok egy keresztény kőfaragóval el is készíttettek. Mire azonban a sírhely elkészült, Mária erőre kapott annyira, hogy vissza tudott térni efezusi számkivetésébe. (A jeruzsálemi sírhely fölé később templomot építettek és elterjedt az a téves nézet, hogy Máriát ide temették).

A Jézus születése utáni 48. esztendő nyarán azután a Szűzanya halála valóban elközelgett. Imában kérte Istent, hogy Jézus ígéretének megfelelően, távozása előtt áldását adhassa az apostolokra, akik szerte a világban hirdették az evangéliumot. Az apostolok – benső indíttatásra – mindenhonnan útnak indultak Efezus felé. Bertalan Dél-Arábiából, Tamás az Indián túli mongol vidékekről, az idősebb Jakab Spanyolországból hazatérőben igyekezett Máriához. Az érkező apostolok, tanítványok élén Péter Mária házának előcsarnokában ünnepi szentmisét koncelebrált, majd feladta Máriának a szent kenetet és megáldoztatta Őt. Ezt követően Mária egyenként megáldotta az apostolokat és a többi jelenlévőt. Imádságban virrasztott az egész közösség, amikor eljött a halál pillanata, amelyet Emmerich Katalin csodálatos látomás keretében így ír le:

„Mária fekhelye fölött a tető eltűnt, és a megnyílt égen keresztül be lehetett látni a mennyei Jeruzsálembe. Fényes felhő gyanánt két fénylő sáv ereszkedett alá, amelyből sok angyal-arc bontakozott ki. A két fénylő sáv között éles fénysugár vetődött Máriára... Ő végtelen vágytól vezérelve kitárta karjait az ég felé ... majd láttam a lelkét, mint valami kicsiny, végtelenül tiszta fényalakzatot felfelé tárt karokkal a testéből kilépni és a fénypályán keresztül ég felé lebegni. Két oldalt a felhőben lévő angyalkórus összezárult mögötte és elválasztotta lelkét szent testétől, amely mellén keresztbe tett kézzel fekhelyére visszahanyatlott. Tekintetemmel a lelkét követve láttam, amint a mennyei Jeruzsálembe belépve a legszentebb Szentháromság trónjáig emelkedett. Sok lelket láttam, köztük pátriárkákat, Joachimot, Annát, Józsefet, Erzsébetet, Zakariást és keresztelő Szent Jánost, amint boldogan, nagy tisztelettel elébe jönnek. Ő – köztük átlebegve – az Atya és a Fiú trónjához érkezett, ahol Jézus a sebeiből kiáradó fénnyel egész jelenségét még sugárzóbb fényességbe burkolta és isteni szeretettel fogadva Őt, jogart nyújtott át neki, majd a földre mutatva, mintegy hatalmat adott Édesanyjának fölötte." Néhány apostol – köztük Péter és János – szintén láthatták mindezt, mert tekintetüket égre emelték, míg a többiek földre borultak. Mária teste lehunyt szemmel, boldogságtól átitatott arckifejezéssel, békésen pihent.

Testét a szent asszonyok másnap olajjal megkenve szoros halotti lepelbe burkolták és fonott koporsóba helyezték. A temetési menet napnyugta után érkezett Mária keresztútjának utolsó állomásához, a szentsír-stációhoz, amelynek közelében egy másik barlangnyílásban helyezték el a koporsót, majd elzárták a bejáratot és imával virrasztottak előtte sokáig. Később a hazatérők távolról különös látványnak voltak tanúi: az égből fénysugár ereszkedett le a sírhely irányában és benne egy fényes alakzat, a Szűzanya lelke, Jézus alakjától kísérve. A sírból Mária fénylő teste felemelkedett, majd lelkével egyesülve Jézus kíséretében a mennybe ment.

Tamás apostol késve, a temetés utáni éjszaka érkezett meg és keserves sírásra fakadt, amikor megtudta, hogy Máriával már nem találkozhat. Az ő kedvéért még éjszaka visszafordultak az apostolok, hogy elkísérjék a sírhoz. Kibontva a bejáratot, meggyőződhettek róla, hogy a látomás igaz volt. A koporsót felnyitva, Mária teste hiányzott a halotti lepelből. János apostol bizonyságként magához vette az üres halotti leplet. Visszatérve Mária házához, dicsőítő himnuszokat énekel-

tek és ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tartottak, miután megtapasztalták Jézus végtelen jóságát és Édesanyja iránti szeretetét.

A Gondviselés különös rendelése, hogy ugyanaz a Tamás apostol kapta meg Mária mennybevételéről elsőnek a „kézzel fogható" bizonyítékot, akinek Jézus megengedte, hogy ujjával szent sebét érintve győződhessen meg az Ő feltámadásáról.

Isten a Mária haláláról és mennybevételéről szóló híreket szándékosan visszafogott, szűkebb körű keresztény hagyomány tárgyává tette hosszú évszázadokra. Emmerich Katalin szerint azért, nehogy az akkori erős pogány gondolkodás a kereszténységben mozgásteret engedjen a Mária-tisztelet elfajulásának, istenasszonyi imádatba való torkollásának. A Szent hagyomány alapján csak 1950-ben mondta ki XII. Pius pápa Szűz Mária mennybevételének dogmáját. Ma egyre többen látogatnak el a törökországi Efezus határában fekvő őskeresztény kolónia helyére. Szűz Mária háza évente százezrek zarándokhelyévé vált.

Kesselyák Péter

Forrásanyag: Anna Katharina Emmerich: Leben der heiligen Jungfrau Maria. 3. kiadás, 1973. Paul Pattloch Verlag, Aschaffenburg.

* * * * *

Tegyünk környezetünk tisztaságáért!

„A legtöbb ember elfelejtette, hogy kell bánni az élőlényekkel, rendszerekkel. És megint csak ez az oka annak, hogy az emberiség ahol csak kapcsolatba kerül a természettel, pusztítással fenyegeti, pedig benne és belőle él. A nevelés egyik feladata, hogy az embereket ránevelje arra, hogyan kellene a környezetrombolást, az önpusztítást elkerülni."

Konrád Lorenz

1996. november 8–9-én az A.K.T.K. jóvoltából részt vehettem egy igen színvonalas konferencián, amelynek címe: *Környezetvédelemre nevelés a közoktatásban*, helyszíne az V. kerületi Polgármesteri Hivatal volt.

Programjai igen változatosak voltak. A résztvevők között óvodai, általános iskolai és gimnáziumi pedagógusok voltak. Pontos, napirend szerint előadások követték egymást, melyek tartalmazták a környezetvédelmi oktatásban adódó nehézségeket és lehetőségeket is.

A megnyitó után a Közép-Dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság osztályvezetőjének előadása volt a regionális környezetvédő tevékenységekről, de sorolhatnám tovább az előadók névsorát, akik a különböző közoktatási intézményekben folyó nevelésről és annak fontosságáról számoltak be.

A nemzeti környezet- és természetvédelmi koncepció nevelési alaptervében szerepel, hogy már az óvodákban és az általános iskolákban el kell kezdeni az intézményes környezetvédelmi nevelést. Nagyon lényeges, hogy mire a gyerekek iskolába kerülnek, már megalapozott ismeretekkel rendelkezzenek ebben a témában is. Igen fontos, hogy a gyerekek igényesek legyenek környezetükre, ismerjék az őket körülvevő világ szennyezettségét.

Ezért nagyon fontos, hogy az óvodapedagógusok felkészüljenek feladataik szakszerű ellátására és az élményalapú környezeti nevelőmunkára. Mivel az óvodai munka a környezet tudatos magatartás és életvitel formálását segíti, lehetővé kell tenni, hogy a felnövekvő nemzedék érzékennyé váljon a környezet állapotára, képes legyen környezete sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és értékelésére.

A környezetvédelem nemcsak egy foglalkozás az óvodában, tantárgy az iskolában, hanem az egész intézményre is kötelező. Amikor a pedagógus példát mutat a gyerekeknek, a gyerekek követik óvó nénijüket, tanító nénijüket.

Egyik természetvédelmi előadó beszélt a tájjellegű, tájvédelmi egységek fiatalításáról. Például a Dél-Dunántúlon, az Alföldön, a Mátrában, a Mecsekben a tájvédelmi parkok fiatalításáról és azok ápolásáról.

Ismerjük meg tájaink vizeit, néprajzát, szokásait, egyszerű ételeit, melyek már szinte feledésbe mentek.

Kérjük a szülőket is, hogy amikor a gyermekeiknek az utcán csokoládét adnak, ne engedjék meg, hogy a gyermekek a papírt a földre eldobják, hanem kérjék el tőlük és keressenek együtt hulladékgyűjtőt, amibe aztán a gyerek, esetleg játékosan is, beledobhatja. Legyenek igényesek a környezetükre, mert a gyermeket is ugyanaz veszi körül.

Mi felnőttek mutassunk jó példát, hogy szép országunkat, gyönyörű fővárosunkat tisztán csodálhassuk, büszkén mutathassuk külföldi turistáknak. Hiszen ez is az Európához közelítésnek lényeges pontja, hogy milyen tiszták vagyunk.

Kívánok ehhez a munkájukhoz is sok jó ötletet, jó egészséget!

Gedeon Sándorné

* * * * *

Helyreigazítás:

Dorozsmai Józsefné Csercsics Marianna kérésére közöljük, hogy édesapja csak 1939 őszén vette meg régi tulajdonosától a később mindenki álta! Csercsicsnek nevezett vendéglőt.

Így a korábbi számunkban közölt novella hőse – Ferinkó, aki 1938-ban hunyt el – nem járhatott a Csercsicsbe, csak annak jogelődjébe.

S. L.

Életünk gyeplője

Sokat töprengek azon, hogy mi vallásos, templomba járó emberek miben különbözünk a vallástalanoktól? Mert szidjuk az elmúlt rendszert, hogy mekkora erkölcsi rombolást végzett Kelet-Európában. Igaz, de most, hogy tanulom - teológiára járva - az egyháztörténelemben a keresztényüldözés évszázadait, akkor döbbenek meg, hogy a mi mai kereszténységünk mennyire elmarad az őskeresztényekétől. Nagyon langyosak vagyunk!

Vizsgálom a saját napjaimat, ami szerint fiatal koromban a regnumi atyák tanították nekem: napi idő elszámolás, heti, havi program. Ha ezeket azóta becsületesen csináltam volna, akkor nem itt tartanék ma az életszentségben. De legalább a szememet kinyitották az ilyen vizsgálódásra.

Mitől nem haladok előre, múlnak az évek, a nagyböjtök, és alig van előrelépés. Talán így fogalmazhatnám meg az alapvető hibámat: nem fogom a kezemben a saját életem gyeplőjét. Már régen bedobtam a lovak közé. Sodor az élet. Vizsgálom a napjaimat a felébredéstől az elalvásig. Reggel általában nincs idő hosszabb tervezgetésre, erre csak este lehetne időt szakítani.

És itt jön a legnagyobb ellenség, amely nem csak az én életemet rabolja meg, hanem sokunkét. Amikor este sétálok az utcákon, minden ház ablakán kékes, villogó fény szűrődik ki, mert a családot az „egyszemű szörny" vagy a „műanya" (ahogy feleségem szokta hívni) láncolja magához. Csodálatos találmány a TV, de majdnem legyőzhetetlen ellensége is az embernek. Amikor még nem volt TV, addig talán havonta néztünk meg egy-egy filmet, azt is jól megválogatva. Ma minden napra jut egy, néha kettő is. Szakonyi Károly: Adáshiba darabja jut eszembe. Tökéletes korrajz. Szerintem a minden esti TV nézés max. 5 óra időtartamban eléri a bocsánatos bűn szintjét, gondolok én a Confiteorba betoldott szócskára: ...és mulasztással; ha pedig ezt 22–23 óra után sem hagyjuk abba, akkor sok esetben a hatodik parancs ellen vétkezünk. Úgy gondolom, hogy nem csak az én életem energiáit szívja el a TV napról-napra, hanem másokét is. Talán éppen emiatt nincs erőnk kézbe venni életünk gyeplőjét; nincs lehetőségünk a családunkkal beszélgetni, olvasni értéket közvetítő könyvet. Szerintem az emberek intelligenciája fordított arányban áll a TV nézés óraszámával! Például a Keresztény Társas Kör által szervezett nívós előadások éppen a látogatottság hiánya miatt szüneteltek.

Nem szomorú az, hogy nekünk vallásos embereknek vannak szentségeink (gyónás, szentáldozás) és mégsem különbözünk sokkal a vallástalanoktól?

Szeretett magyar hívő testvéreim! Akinek nem inge, az ne vegye magára, de akinek inge, az velem együtt öltözködjék már végre fel!

Adjon ehhez a kemény harchoz erőt a feltámadt Üdvözítő, hogy mi lehessünk a föld sója, a világ világossága.

Körtvélyessy András

Születésnapi meghívó

Szeretettel hívjuk és várjuk azokat, akik velünk örülnének, a Döngicsélő Nyugdíjas Klub megalakulásának kétéves évfordulója alkalmából.

Az összejövetel az
Albertfalvi Közösségi Házban lesz (Gyékényes u. 45–47.)
1997. május 27-én, kedden 16 órától

A vendégeket műsorral süteménnyel várjuk. Nekünk nagyon fontos ez az ünnep. Azt ünnepeljük, hogy az Úr kegyelmével segített minket ahhoz, hogy egymásra találjunk, amely esemény nélkül, most mindannyian szegényebbek lennénk. Aki eljön, az kifejezi jókívánságait és jóérzését felénk. Természetesen az ifjúságot is nagyon várjuk, még akkor is, ha a műsor nem az ő ízlésük szerint készült. De ez nem lehet akadálya annak, hogy távol maradjanak attól az ünneptől, ami olyan fontos nekünk.

Tavaly ezen az évfordulón együtt kirándultunk, most csak ide gyertek el a Közösségi Házba.

Köszönjük.

Murányiné M. Katalin,
a nyugdíjas klub vezetője

* * * * * *

Egy gimnázium Budán avagy Margittól Margitig

A nagyhét első napján mutatták be az MVS stúdió másfél órás filmjét, mely az 1920-ban alakult Szent Margit Intézet néven híressé vált gimnázium életét mutatja be. A negyvennyolc évig önkormányzati fenntartásban Kaffka Margit néven működő középiskola 1996. év augusztus 1-jével került vissza az eredeti építtető Kongregáció tulajdonába.

Fél év tapasztalatai alapján most már nyugodtan állíthatjuk, hogy a tulajdonosváltás az iskola életében semmiféle törést nem hozott. Az

egyházi osztályok növekvő száma tanulóink tanulmányi és fegyelmi helyzetének javulásában mutatkozott meg. Statisztikáink is tapasztalatainkkal megegyezően igen kedvezőek, az iskolában jelenleg száz olyan diák tanul, aki legalább jeles átlagú értesítőt vitt félévkor haza.

Az 1997/98-as tanévre hat osztály indítását terveztük, s ezeket az osztályokat a kétfordulós felvételi eljárás során sikerült is kívánalmainknak megfelelő színvonalú diákokkal feltölteni. Bizonyos emeltszintű osztályokba – történelem, magyar, angol – csak kitűnő vagy megközelítőleg kitűnő bizonyítvánnyal lehetett bekerülni.

A harmadik forduló – hasonlóan sok más iskoláéhoz – csak formális és legfeljebb visszalépések esetén aspirálhat egy-egy lakóhelyet változtató családot arra, hogy nálunk biztosítsa jól tanuló gyermeke továbbtanulását.

A gimnázium az 1998/99-es tanévtől tervezi hatosztályos szerkezetű osztályok indítását a négyosztályos rendszer fennmaradásával.

Két osztály indítását tervezzük 1998 szeptemberétől a kisgimnazisták részére. A tantestület szakmailag felkészülten várja félszáz év után újra a 14 év alatti korosztályt.

A kerület két patinás gimnáziuma a Szent Imre és a Szent Margit, így minden lehetséges kínálattal felkészül (4, 6, 8 osztályos lehetőség!) a kerület, a főváros és környékének, ifjúságának oktatására, nevelésére.

Az 1997-ben készült 97 perces film részletesen mutatja be a régi-új gimnázium oktató-nevelő munkáját. Idézet a film végéből:

„... az előbbi órában, aki végignézte ezeket a képeket, megbizonyosodhatott arról, hogy az iskolánkban igen nívós körülmények között, jól képzett, nagy szakmai tudással rendelkező pedagógusok, nevelők – köztük nővérek és lelkipásztorok – vezetésével plántálunk tanítványainkba nemzeti elkötelezettséget, szociális érzékenységet, emberközpontú, keresztény moralitást és minél szélesebb szakmai tudást."

A videókazettán is hozzáférhető film megvásárolható az iskola portáján és titkárságán. Elsősorban továbbtanulást fontolgató szülőknek, régi margitos öreg diákoknak ajánljuk. A videókazetta másolása nem tilos, sőt egyenesen kívánatos.

Sümegh László
igazgató

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumról

Közismert immár, hogy a Ciszterci Rend 1997. augusztusával visszakapja tulajdonába és kezelésébe valamikori budai (Villányi úti) iskolájának épületét és abban új életre hívja a Szent Imre Gimnáziumot. Az új iskola a XI. Kerület Önkormányzattal történt megegyezésnek megfelelően „teljes vertikumú" négy évfolyamos egyházi gimnáziumként áll fel, köszönhetően annak, hogy már öt év óta folyamatosan lehetőség nyílt egyházi beiskolázású osztályok indítására a József Attila Gimnáziumban (sőt az első ilyen csoport már „kiérettségizett") és az ilyen osztályok ősztől már „szentimrések" lesznek. Maga a JAG is „tovább él" és felmenő osztályai az érettségiig a jelenlegi épületben működnek, de új beiskolázását az Egry József utcai iskolához irányítja.

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium (ez a hivatalos név) 1997 őszén 6 első évfolyamos osztályt indít, miközben a felsőbb évfolyamokon 7 osztálya (II. évfolyamon 3, III. évfolyamon 2, IV. évfolyamon 2) lesz. Az elsős beiskolázás előkészítése jól áll. Gyakorlatilag túljelentkezés mellett (felvételi szűréssel) mind a 6 osztály betelt megbízhatóan felkészült gyerekekkel, de a szabályoknak megfelelően második és harmadik felvételi fordulót is bonyolítunk (az utóbbi gyakorlatilag névleges). A Ciszterci Rend közoktatási megállapodást kötött a kerületi önkormányzattal, ami segíteni fogja jövőbeni működtetését és teljes keresztmetszetű kiépítését. A későbbiekben (1998-tól 8 évfolyamos gimnáziumi oktatást is bevezetni kíván a Rend folyamatos kiépítéssel évfolyamonként 2 osztállyal, de megőrizni kívánja a 4 évfolyamos struktúrát is csökkenő kapacitással. A végső állapot 2005-ben állhat be, amikor két 8 évfolyamos (=16 osztály) és két 4 évfolyamos (=8 osztály) tanulócsoporttal működne az iskola. Ez összesen 24 osztály. A „szentimrés" tanári kar zömében a jelenlegi tantestületből verbuválódik, nagyon körültekintő előkészítő munka alapján.

A Ciszterci Rend tradícióinak és minden szándékának megfelelően nagyon komolyan hangsúlyt kíván adni nevelési szempontoknak, hogy iskolájából valóban „életre és jövőre érett" fiatalok kerülhessenek ki, akik képesek megfelelni az új évezred kihívásainak és felépíthetnek egy olyan új világot, amelyben valós és örök értékek létrehozására és érvényesítésére lesz meghatározóan kilátás az emberi élet minden vonatkozásában. Ezúton is kérünk mindenkit, aki a „szentimrés" program ügyét magáénak érzi, hogy minden tisztes eszközzel támogassa az újrainduló iskolát, amelyben diák és tanár elkötelezetten azért fog dolgozni, hogy a jövő kilátásai egyéni és közösségi szempontból is távlatosak lehessenek ebben a hazában, jó sorsra érdemes nemzedékek felnevelésével.

Dr. Párdányi Miklós
igazgató

Közösségteremtés és személyiségformálás a báb segítségével*

A bábjáték művészet is, játék is, de mint pedagógiai és terápiás eszköz is jelentős.

A gyermek az önként választott játékban kivetíti belső lényét, mindennapi problémáit, meg tudja eleveníteni vágyait, emlékeit, tudatos és nem tudatos problémáit, feldolgozatlan élményeit.

A játék valóságos nyelv a gyermek számára, ami az életkorral fejlődik.

A gyermek játékából megismerhetjük, mi az, ami foglalkoztatja, melyek a problémái, vágyai, emlékei, félelmei.

A bábjátékot nemcsak mint megismerési eszközt használjuk, hanem a megismerés során megállapított baj korrigálására is.

A játék nem önmagában gyógyít, de a körülmények, a játék által nyújtott helyzetek lehetővé teszik az érzelmek jelképes átélését, a konfliktusok megoldását a képzeletben és az indulatok levezetését a szimbolikus cselekvésekben.

A bábjáték azért hatásos módszer, mert képszerű, dramatikus, művészi, jelképes és csodálatos.

Az újjáalakulás varázsát adja. A csoda megismételhető. Kivetítő, lereagáló szerepe van, elfojtásokat, vágyakat, indulatokat élhet át, hős lehet benne.

Megismerhetjük belőle a gyermek mozgásfejlettségét, beszédkészségét, belső indítékait, vágyait, fantáziáját, gátlásait, szorongásait. Olyan gyermekeknél, akiknek érzelmi élete zavart, személyiségük rendezetlen, túlságosan agresszívek, gátlástalanok, vagy éppen szorongók, a bábjáték segíthet a negatív indulatok feltárásában, feloldásában. Lehetővé teszi a rejtett vágyak kiélését: hiszen a bábjátékban erősnek, hatalmasnak, hősnek is lehet lenni.

A gyermeki személyiséget, viszonyát a környezetéhez, a gyermek spontán, rögtönzött játékából figyelhetjük meg. Valami olyant kell játszania, amit nem látott, és nem hallott, valamit, amit ő talál ki.

A gyermek felhúzva kezére a tehetetlen bábot, bizonyos fölényt érez, önmagát erősnek, hatalmasnak képzeli.

* Az V. Templomi Bábjátékos Találkozón elhangzott előadás szerkesztett változata.

A paraván rejtettséget, takarást nyújt, játékra hívó hely, ami kiemel, ugyanakkor eltakar és véd. Ezért egyrészt feloldja a gátlásokat, másrészt a takarással az „én nem látszom" illúzióját adja, és így a személyiség elfojtott, elrejtett, szégyellt, kínos tapasztalatai, elnyomott ösztönnyilvánulásai szabadon felszínre kerülnek.

Hadd álljon itt néhány illusztráció a fentiek szemléltetésére:
A nyári és téli szünetek után pontosan és részletesen megfigyeltem a gyermekek spontán játékát. Megtudtam, hogyan hatott rájuk az otthoni környezet, mi az, ami különösen foglalkoztatja őket. A pedagógiai munka szempontjából lényeges megnyilatkozásaikat írásban rögzítettem. Ezekből szeretnék néhányat ismertetni. A pedagógiai szituációt a következőképpen teremtettem meg:
Azt mondtam: „Eljöttek hozzátok ezek a kedves bábuk, hogy elmeséljék, mit csináltak a szünetben. Segítsetek nekik, hogy el tudják mondani. Keressétek ki azt a bábut, amelyiket akarjátok."

SZ. A. 8 ÉVES ÁLLAMI GONDOZOTT KISLÁNY, leányanya gyermeke. Anyja öngyilkos lett, nagymamája látogatja, a szüneteket is nála tölti.
Csendes, zárkózott, közepes képességű. Gondolkodás nélkül a NYUSZI bábut választotta:

> *„Hát gyerekek, tudjátok otthon milyen szomorúság történt? Testvérem nagyon rossz volt, és elvitték őt egy nagy hegyre. A nevét nem tudom, elfelejtettem. Az óvodában is rossz volt a testvérem, a nagymamámat is mérgesítette, és az meg is verte. Ezzel vége is, pá-pá gyerekek!"*

A kislány eddig erről a esetről nem beszélt. A bábut kézbevéve azonnal rátért a lényegre, amely őt bántja és foglalkoztatja. Testvérét „elvitték egy nagy hegyre"...: Nagymamájától megtudtam, hogy Sz. A. testvérét a szabadsághegyi neurotikus otthonba vitték, mert normál közösségben, de otthon is rengeteg problémát okozott. Sz. A. alig várta, hogy kistestvére is hozzánk kerüljön, amikor első osztályos lesz. A rövid spontán bábjátékban tehát ez az értelmes közlési igény és emocionális probléma tükröződött.

Egy másik alkalommal én fogtam a nyuszi bábut és eljátszottam, hogy a bábu kistestvérét egy nagyon jó otthonba vitték, ahol meggyógyították, és nem lesz többet rossz. A jó kistestvér ezután hozzánk került. Ezt követően a kislány láthatóan megnyugodott és elfogadta a helyzetet.

N. GY. 7 ÉVES ÁLLAMI GONDOZOTT KISFIÚ, születése óta intézetben van. Ő is leányanya gyermeke, aki azonban rendszeresen látogatja is, és a kisfiú erősen kötődik édesanyjához. Amúgy élénk, barátságos, gyors felfogású gyerek. A karácsonyi szünet után egy alkalommal egy kisfiú bábut húzva a kezére a karácsonyról mesél:

„Kedves Gyerekek! Én sok mindent kaptam karácsonyra. Elmesélem, hogy mit, jó? Hát ... hócipőt, kisautót, elemlámpát és egy szép karácsonyfát ..."

Erre egy kisgyermek bábut a kezemre húzva azt kérdezem:

„És anyukád is kapott valamit karácsonyra?"

„Igen, harisnyát és zsebkendőt. Imre bácsitól kapta, de én nem szeretem, mert sokszor részeg. Imre bácsi is kapott zsebkendőt, meg egy üveg bort. Aztán anyuka veszekedett vele, hogy menjen haza, de nem akart, és csak éjjel ment el, amikor én aludtam."

„Másnap mit csináltatok?" – kérdeztem továbbra is, mint kisgyerek.

„Az új cipőben elmentünk sétálni anyukával kettesben, és az olyan jó volt..."

A gyerek érezhetően féltékeny volt Imre bácsira, hiszen édesanyját tudomása szerint eddig csak ő birtokolta. Ezt jelzi a hangsúlyos kijelentés, hogy *kettesben* sétált anyjával. Később az anyával és a kisfiúval való bizalmas beszélgetéssel sikerült bennük rendezni a dolgot, sőt Imre bácsi is megváltozott ettől kezdve, és rendszeresen kezdte látogatni a kisfiút.

A gyerekek átveszik környezetük magatartását, kifejezik vágyaikat s problémájukat a bábjátékban. Ezt bizonyítja számos olyan játék, amely szinte magnófelvétel pontossággal ismétli az iskolai órák eseményeit, hangnemét, vagy a nevelőotthoni élet mozzanatait. Néhány részletet hadd adjak közre ezekből is:

N. ZS. 9 ÉVES ÁLLAMI GONDOZOTT KISLÁNY, öt éve él gyermekotthonban.

Szülei elváltak, apja nem törődik vele, anyja beteges. Matematikából a pótvizsgán sem ment át, ezért osztályt kellett ismételnie.

Egy bábfoglalkozás alkalmával érdekes módon egyszerre egy öreganyó és egy gyerek bábut választ, és már kezdi is:

Nagymama: *„Petike, csörög az óra, gyorsan kellj föl!"*

Petike: *„Áááá, de álmos vagyok még..."*

Nagymama: *„Na csak, gyorsan ugorj ki az ágyból, mert még gyakorolni kell egy kicsit. Na mennyi 6 x 2 ?"*

F. I. 8 ÉVES KISLÁNY születése óta állami gondozott. Szülei büntetett előéletűek. A gyámhatóság megvonta tőlük a gyermekekkel való érintkezési jogot. Kutya és mackó bábuval játszik.

Kutyus: *„Kelj föl, macika, mert iskolába kell menni! Miért szomorkodsz?"*

Maci: *„Mert nem szeretem az olvasás órát, és ma lesz."*

(bábut cserél, a kutyus helyett a tanító néni bábut veszi föl)

Tanító néni: *„Gyerekek, nyissátok ki a könyvet a 11. oldalon! Tessék olvasni! Na, Macika, kezdjed!"*

Maci: *„A kislány elment virágot árulni, és akkor azt mondta az anyukája..."*

Tanító néni: *„Jól van, Macika, szépen olvastál, ötöst kapsz."*

A kislány édesanyja alkalmi virágárus, a kitalált szöveg mutatja, hogy állandóan foglalkoztatja anyja hiánya, és az a vágy, hogy jó jegyet hozzon neki olvasásból.

Más alkalommal a következő feladatot adtam a gyerekeknek: Írj egy olyan bábdarabot, amelyben te vagy a főszereplő, de a többieknek is adj szerepet!

SCH. GY. 12 ÉVES ÁLLAMI GONDOZOTT KISFIÚ bábtörténetében megálmodott ideális nagy család egy napja színesen, elevenen jelenik meg. (Ő mint Péter a darab főszereplője.)

Péter: *„ÁÁÁ! De jót álmodtam! Megyek felkeltem Zsuzsit."*
(Együtt reggelizik anya, apa és a három gyerek. Ezután az apa munkába megy. A gyerekek takarítani kezdenek.)
Péter: (bekapcsolja a rádiót) *„Jaj de szép furulya szól! Mintha egy kismadár énekelne!"*
Panni: *„Olyan szép, így nem is unalmas takarítani."*
(Eltelt a délelőtt, együtt ebédelnek)
Péter: *„Panni, siessünk mosogatni, rendet rakni, mert apa megígérte, hogy ha minden rendben lesz, amikor megjön a munkából, az EGÉSZ CSALÁD együtt elmegy moziba!"*
(A nagy sürgölődés végére betoppan apa.)
Apa: *„Hű, itt minden csodálatos! Gyorsan öltözzetek, mert mindjárt itt lesz édesanya is, aztán irány a mozi...!"*
(Végül este van, vidám vacsora után, édesanya mesél)
Anya: *„Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, meg a kishúga. Egyszer eltévedtek az erdőben, és apuka meg anyuka egész nap és egész éjjel kereste őket, és már reggel lett, mire megtalálták, és akkor nagyon boldogok voltak..."*
(Mindenki jóéjszakát puszit ad mindenkinek...)

Sch. Gy. szülei elváltak, se állandó munkahelyük, se lakásuk nincs, a gyereket se nagyon látogatják... (!)

H. M. 9 ÉVES ÁLLAMI GONDOZOTT KISLÁNY. Súlyos kék-zöld foltokkal, véres nyomokkal került az otthonba. Apja brutálisan bántalmazta.

Félénk, riadt, éjszaka hánykolódik, felsír. Az általa kitalált bábjáték címe: Nyuszika születése.

Nyuszi: *„Jó napot kívánok! Egyszer volt egy nyúlapuka, meg egy nyúlanyuka. Nagyon búsultak, mert hogy egyedül voltak. Csak nézték a falat. Aztán az anyuka terhes lett. A baba megérkezett. Nagy lett gyorsan. Myolc éves körül lehet. Egyszer, mert pecsétes intőt hozott, úgy MEGVERTÉK, hogy sírt."*
(Jön az apa)

Apa: *„Na, mit hallok anyádtól? Elég, hogy megszülettél, hogy felneveltünk, még pecsétes intőt is hozol?!"*
Nyuszi: *„Jaj, nem csináltam semmit!"*
Apa: *„Az van beírva, hogy nem tanul, zavarja az órát!*
Nesze-nesze! (Jól elveri.)"

Egészen drámai, ahogy egy néhány hete állami gondozásba vett 12 ÉVES MÁSIK FIÚ a *„Bujdosó nyúl"* címmel eljátszotta életét:

Nyúl: (sír és magában hajtogatja) *„El kell mennem világgá, el kell mennem világgá!"* (Szipogva megy, és találkozik a farkassal.) *„Jaj! Ne egyél meg! Inkább segíts rajtam, kérlek...."*
Farkas: *„Na jó, nem bántalak, mondd el, miben segíthetek?"*
Nyúl: *„Látod EL KELLETT BUJDOSNOM, mert otthon nem segítettek, nem szerettek, mindig csak VERTEK..."*
Farkas: *„Hát ezen én nem tudok segíteni, csak azt tudom tanácsolni, keresd meg az Öreg Nyulat."*
Nyúl: (Megint csak sírdogál, és megy tovább, és találkozik a medvével) *„Jaj, medve, kérlek, ne bánts, van énnekem elég bajom!"*
Medve: *„Na jó, nem bántlak, de segíteni nem tudok rajtad ... hanem keresd meg az Öreg Nyulat."* (Hát meg is találta az Öreg Nyulat)
Öreg Nyúl: *„Hát te Kis Nyuszi, mit keresel itt, ahol a madár se jár?"*
Nyúl: *„Én bizony bujdosom, mert nem szeretett senki, és mindig csak vertek."*
Öreg Nyúl: *„No nem bánom, gyere velem, van a raktáramban elég répa, eljössz-e?"* (A nyuszi csak hallgat.)
„Van a raktáramban elég káposzta, eljössz-e?" (A nyuszi csak hallgat.)
„Van a szívemben elég hely, szeretnél a fiam lenni? Eljössz-e?"
Nyúl: *„Igen, igen! Nagyon szeretnék!"*
(Máig is élnek, ha meg nem haltak.)

Néhány hét múlva a kisfiú mandulaműtéttel kórházba került. Amikor meglátogattam, az ágy végében egy öreg anyóka üldögélt. A kisfiú nagymamája, aki őt nagyon szerette... Amikor megtudta, ki vagyok, könnyes szemmel mondta, hogy bizony elvinné, ha nem volna maga is olyan beteg, öreg, szegény, ráadásul nem is a saját lakásában lakik...

A CSOPORTOS SZAKKÖRI FOGLALKOZÁSOKON könnyed, derűs hangulat alakul ki, és a gyermekekkel való kapcsolat is megértőbb, közvetlenebb, személyhez szólóbb.

A szerepeket úgy kell elosztani, hogy mindenkinek jusson végül valami tennivalója. Akik nem kapnak szöveget, azok a díszletek, vagy a bábuk előkészítésén munkálkodnak.

Elmagányosodott, személyiségükben sérült gyermekek részére az érzelmi támasznyújtás az a fix pont, az a talpalatnyi föld, amin meg tudják vetni a lábukat. S ekkor el tudják viselni életük, otthonuk nehézségeit, környezetük nyomasztó hatását. Összetett támasznyújtásra kiválóan alkalmas a csoportos bábjáték. Ennek összetevői: a játék, mint örömforrás s a szervezett csoport hajtóereje, a szereplési vágy pozitív formában való kiélése, a pozitív cél és a személyes kapcsolatok nyújtotta érzelmi támasz.

Mindig vannak közelebbi és távolabbi perspektívák a csoport előtt, melyek mindannyiuk számára hétköznapjaikat szépítik meg.

A gyerekek rájönnek, hogy szereplésüknek, sikerüknek titka a közös munka, a jó közösségi segítőszellem kialakítása. Megtanulnak örömöt szerezni kicsiknek, öregeknek, betegeknek.

Egy-egy ünnepre készülés jobban áthatja személyiségüket.
Karácsonyra például több hétig készülhetnek elő, népi bábos pásztorjátékkal, apró ajándék figurák készítésével.

Az is lehet, hogy spontán bábjátékokkal adják elő, hogy mi minden történt a nyári szünetben, nyaraltak a bábok is, ők meséljék el nyári élményeiket.

Vagy találjanak ki egy történetet, amelynek ők a főszereplői:
Például: „A mi családunk hétvégéje"
„A mai irgalmas szamaritánus" (...egy barna bőrű kisfiút összeverve az út szélére löktek...)
„A mai tékozló fiú, a bátyja, és az apa egy mai történetben"
„A Szentcsalád mai menekülése Boszniából..."
(Nagyon hasznos lehet, ha egy-egy előadás után megcseréljük a szerepeket, pl. a tékozló fiút és a testvérét játszók cserélnek a következő előadásra, aztán meg aki az apát játszotta, valamelyik fiú lesz stb.)

A bábjátékos foglalkozás a gyerekekkel nagyszerűen illeszkedik az Egyház egyetemes küldetésébe: egyesíteni az embereket egymással és Istennel. – A gyermekekkel alkotott kis közösség majd vonzza a szülőket, családokat is. A közös ünneplések, szereplések, kirándulások, stb. kialakítják a „mi-tudatot", az egymás iránti felelősséget és szeretetet. A mi feladatunk az embereket az evangélium erejével ismét közösséggé, családdá formálni bábos közösségünk szolgálatán keresztül.

Nagyszerű alkalom erre egy néhány napos nyári együttlét, ahol a testi-lelki felüdülés mellett megtanulnak gyermekeink egymásra figyelni, egymás terhét hordozni, együtt örülni, együtt bánkódni.

A jó közös játék, közösségi élet kihat egyéni teljesítőképességükre, személyiségfejlődésükre is.

A bábjátékok során másoknak való örömszerzés (pl. szociális otthonban, elfekvő kórházban, óvodában stb.) szinte igényükké válik, és már el sem tudják képzelni, hogy amit megtanultak, meg ne osszák másokkal.

Közben a bibliai történetek is jobban beépülnek lelkükbe, főleg ha mai történetként, saját élményeiken keresztül elevenednek meg.

Minden gyermekben meg kell találnunk azt a kincset, amire csak ő képes, és amivel ő a többieket gazdagíthatja (kézügyesség, hang, szervezőkészség, szövegmondás stb.), hogy közben mindezt ő maga is felfedezhesse saját magában.

Don Bosco gondolataival szeretném befejezni, akinek a jelmondata volt: „Servite Domino in laetitia!" (Szolgáljatok az Úrnak vidámsággal!). Akinek a gyermekekkel való foglalkozásban mindig nagyon fontos volt a zene, a mozgás, a sport, a játék, a színház, a rendezvények, a kirándulások. Ő írta: „Korunk legsürgetőbb feladata, hogy siessünk segítségére a szegény ifjúságnak, hogy jó keresztény szellemben neveljük, hogy belőlük keresztény munkásokat, családfőket, jó papokat neveljünk, kellő módon ápolva kinek-kinek a hivatását.

A társadalomnak az a rétege, amelyre a jelen és jövő reményeit alapozzuk, a leginkább figyelemre szoruló réteg, az ifjúság. Ha helyesen nevelitek őket, ők lesznek a rend és az erkölcs, ellenkező esetben a bűn és a felfordulás.

A társadalom és az Egyház jövője az ifjúság gondos nevelésében rejlik. Nem tehet különbet az ember, mint hogy örvendezzen s jót tegyen, amíg élete tart..."

Ehhez adjon mindannyiunknak erőt az Úr!

dr. Németh Ilona
Az Aga utcai nevelőotthon igazgatója

* * * * *

Albertfalva és katlikus ifjúsága ma

1997. március 2-án kerekasztal beszélgetés volt az Albertfalvi katolikus ifjúság életéről, programjairól, gondjairól. A beszélgetést Kiss Gábor, az A.K.T.K. elnöke és Lánszki Anita, az Ifjúsági Klub vezetője hívta össze. A fiatalokon kívül jelen volt Dr. Verbényi István plébános, Ábrahám Béla szalézi atya és Dr. Perjés András, az Albertfalvi Don Bosco Iskola Alapítvány képviselője, valamint Bató András, aki a beszélgetést mindvégig vezette.
A beszélgetés kezdetén Kiss Gábor köszöntötte a jelenlevőket és elmondta, hogy az információ átadás elsősorban a jelen beszélgetés célja. Hiszen az egyes csoportok keveset tudnak egymás működéséről, egymás programjairól. Továbbá hasznos, ha az Alapítvány jelenlévő képviselője konzultációs jelleggel bemutatná a Don Bosco Iskola Alapítványt, illetve annak támogatási rendszerét. Bató András kérésére az egyes ifjúsági csoportok vezetői röviden bemutatták saját magukat és az általuk vezetett csoportot:

ALFA Futballcsapat – Migh Balázs

A focicsapatot kb. 7 évvel ezelőtt alakítottuk meg. A csapattagok a ministránsok közül kerültek ki. A hét év alatt több színhelyen sikeres eredménnyel öregbítettük a plébánia hírnevét. Több kupában szerepeltünk és rendszeresen indulunk a Budapesti Katolikus Bajnokságban. Keddenként közösen focizunk a Petőfi Sándor Iskola tornatermében.

A csapat eddigi eredményei:

Zászlónk kupa: 1991. I. hely, 1992. III. hely, 1993. középdöntő, 1994. II. hely, 1995. középdöntő, 1996. középdöntő

Budapesti Katolikus Bajnokság: 1991/92. III. hely, 1992/93. I. hely, 1993/94. I. hely, 1994/95. IV. hely, 1995/96. II. hely

Farkasrét Kupa: 1996. I. hely

Legutóbb pedig a XI. Kerületi Önkormányzat által szervezett *Március 15 Kupán* szerepeltünk.

A csapattagok a plébánia életében is aktívan részt vesznek pl: a ministránsok között, az énekkarban, az A.K.T.K. választmányában, a képviselőtestületben.

Én fél évvel ezelőtt vettem át a focicsapat szervezését Kiss Józseftől. Mellette ministrásvezető vagyok és az Ifjúsági Klub szerevezői közé tartozom. A klub keretein belül újra indítottuk Baksa Károllyal az Alfa Mozit.

Leánytorna a Gyékényes utcai Közösségi Házban – Czeczon Éva

Tanárképző Főiskola hallgatója vagyok, ide, az albertfalvai közösségbe kb. 6 éve kerültem. Jelenleg a lánytorna vezetője vagyok. A torna 1996. februárjában kezdődött, azóta is rendszeresen – nagyjából állandó tagokkal – működik. Eleinte a Don Bosco Általános Iskolában kaptunk helyet, majd 1996. őszétől, anyagi megfontolásból a Gyékényes utcai Közösségi Házba járunk. A tornát saját igényeink miatt indítottuk el, szükségünk van a mozgásra az egészséges életmódhoz.

Plébánia körüli tevékenységeimet nézve részt veszek a gitáros kórusban, az Ifjúsági Klub életében, négy évig a klasszikus kórus tagja is voltam. Többször írtam a Lajtorjába, fontosnak tartom egy ilyen ifjúsági lap kiadását. Alkalomszerűen is szívesen segítek, mint például a Betlehem építésénél, de úgy érzem több vagy gyakoribb kapcsolatokra lenne szükség ahhoz, hogy a szükséges tennivalókról tudjunk.

A közösség életéről, úgy gondolom, elmondhatjuk, hogy sok jól szervezett program van és anyagi támogatások is lehetővé tesznek sok mindent. Sokszor kapunk kritikát viszont arról, hogy a közösség élete nem „igazi", a külsősként érkezőket nem tudjuk megtartani, csak csatlakoznak, majd eltűnnek. Úgy érzem, ilyen térem lenne tennivalónk, erre az Ifjúsági Klubban látom a lehetőségeket.

Albertfalvi Kislány Kör – Kiss Anikó

Az Albertfalvi Kislány Kör 1996. szeptember óta működik plébániánkon. Tagjai 6-10 éves kislányok (nem csak Albertfalváról).

A Kislány Kör hármas jelszava: *ima, beszélgetés, játék.*

Pénteken délutánonként találkozunk az alsó hittanteremben, 10–14 fős csapatunk nagy része Don Bosco-s, de természetesen nyitottak vagyunk minden érdeklődő felé.

Szinte minden alkalommal beszélgetünk a pénteket követő vasárnap evangéliumáról, sokszor le is rajzoljuk. Ebben a szülők segítettek nekünk eleinte, ők küldtek papírt, színes ceruzát, de ezek az eszközök már fogyóban vannak, sokszor kevésnek bizonyulnak (hála Istennek).

Fő célunk, hogy lány-köröseink a már alsó osztályokban elsajátított hittan ismereteket életté váltsák, s később azt kamatoztassák.

A kisebbekkel való foglalkozásokat szeretnénk folytatni, ha lehet még jobban fellendíteni. Jó lenne, ha idén is helyt kapna (igaz még messze van) az esetleges templomi karácsonyi műsorban a Kislány Kör, netán máshol is (Nyugdíjas ház, Döngicsélő Nyugdíjas Klub stb.) szerepelhetnénk. Valamint szívesen vállaljuk továbbra is a december 24.-i „gyermek megőrzés" szervezését, lebonyolítását is.

Magamról csak annyit, hogy a Don Bosco Iskola nyolcadik osztályos tanulója vagyok, szeptembertől a Szent Imre Ciszterci Gimnáziumban fogok tanulni.

Ministránsok csoportja – Sáros Attila

1994 óra vagyok az albertfalvi ministránsok vezetője, Kezdetben Vas Zoltánnal, jelenleg pedig Vígh Balázzsal irányítjuk ezt a közösséget.

A szentmiséken való szolgálattevésen kívül minden szombaton összejövünk. Elméleti és gyakorlati oktatás folyik, felkészülünk a misékre. Kb. 30-an vagyunk, 2–3 hetente új érdeklődők jelentkeznek, de sajnos ugyanígy „kopnak" is az emberek. Háromszor vettünk részt a Péliföldszentkereszten megtartott ministráns táborban. Az utóbbi két évben megnyertük a tábor ministránsversenyét. Az 1995-ös római zarándoklaton Murányi Máté képviselte Albertfalvát a Pápa városában. Részt vettem a Főegyházmegye által szervezett ministránsvezető képzéseken.

Az ősszel alakult Ifjúsági Klub vezetőségi tagja vagyok.

Az albertfalvi ifjúság életében is aktívan részt veszek:

1995., 1997. farsangi bál megszervezése és lebonyolítása, az A.K.T.K. égisze alatt. A rendezvények nyitottak voltak, a nem a plébániához tartozók is részt vettek a bulikon. (Némely buli anyagilag pozitív mérleggel zárult.)

1995. nyarán ifjúsági tábor szervezésében és lebonyolításában működtem közre: a Tisza partján, Kerekdombon.

Ifjúsági lelkigyakorlaton csoportvezető és kísérő voltam.
1996-os „A.K.T.K. zenés kávéházainak" lebonyolításában segítettem.
Kérésem: A Don Bosco Iskolával és elsősorban a fiatalabb tanárokkal a kapcsolat javítása.

Klasszikus Kórus – Lánszki Anita

A kórus taglétszáma változó, 13-24 fő. Elsősorban templomi szolgálatot vállaltunk, de egyéb ünepeken, társadalmi eseményeken is énekeltünk.

A fiatalok egyre több elfoglaltságuk miatt nem tudták továbbra is vállalni a próbákon való részvételt. Így sajnos 1997. január 1-jétől szüneteltetti munkáját a Kórus.

Magamról: 1989 óta járok Albertfalvára. Az évek alatt 1 álló és 5 vándortábort szerveztem. Aktívan résztvettem zenés rendezvények, bulik szervezésében. Az A.K.T.K. alapító és választmányi tagja vagyok. 1996 őszétől az Ifjúsági Klub megbízott vezetője vagyok.

Kéréseim: A plébánia vezetőitől konkrét kéréseket várok. Szeretném, ha a plébánia vezetése és az ifjúság között lenne valamiféle hivatalos összekötő kapocs, hogy ne a szóbeszédekből értesüljünk egymásról, hiszen sokszor az információk hiány okozák a konfliktusokat.

Hittancsoport – Vas Zoltán

Hittancsoportot vezetek, melynek tagjai 14–22 éves korúak, létszámuk 15 fő. Keresztségre vagy elsőáldozásra felkészítő csoport.

Jellemzés: vallásos közegben félénk, félszeg, kis önbizalommal rendelkező fiatalok, akik tevékenységükhöz (templomi-egyházi akcióterületet feltételezve) erős irányítást és komoly motivációt igényelnek.

Tevékenység: csoport egészére nézve – kallódó érdeklődő fiatalok hittancsoport közösségébe való integrálása (belső) alkalmi segítések, szervezetlen „ad hoc akciók" (külső).

Kérés: konkrét feladatok kitűzése a csoport vezetője és a csoport elé, és ezek időben történjenek, a) vegye figyelembe a csoport képességeit, lehetőségeit (idő, szervezőkészség, kitartás stb.), b) lehetőség szerint felelősségteljes, sikerélményt nyújtó feladat legyen, c) igényelném az elvégzett feladat kiértékelését (ami nem egyenlő a csoportszintű kiértékelésel!) tehát mi magunk is levonhassuk a tanulságokat, de jó lenne ha a képviselőtestület, az A.K.T.K. vagy esetleg az iskola egy képviselője személyesen értékelné a munkánkat.

Gitáros Kórus – Vas Gábor

Hogy a kerekasztal-konferencia minél eredményesebb, és maga a beszélgetés minél hatékonyabb legyen, röviden leírom a gitáros kórus működ-

dését, illetve azt, hogy jómagam mi mindenben veszek, illetve vettem részt az elmúlt években.

Ez a gitáros kórus körülbelül 7-8 éve alakult meg, és azóta egyfolytában működik. Kezdetben havonta egyszer, majd kéthetente énekeltünk a fél 9-es, majd pedig az esti 6 órai szentmisén. Van egy pár fiatal, aki törzstag, de azért sok új ember is jött. A kórus létszáma általában 20 ember körül mozgott mindig.

A szentmise liturgikus szolgálatán kívül előfordult, hogy énekeltünk esküvőkön, keresztelőkön nemcsak Albertfalván, hanem más templomokban is, ahol – a visszhangok alapján bátran mondhatom – öregbítettük Albertfalva jó hírét.

Párszor ellátogattunk más templomokba is, így pl.: a Szent Imre templomban adtunk egy színvonalas taizei koncertet.

Ezalatt a pár év alatt sok nagyon jó kezdeményezés indult be. Így például az ifjúsági mise, amely Magdi nővérnél volt, s ahová minden héten másik atyát hívtunk.

Itt is a gitáros zene tette közkedveltté és bensőségessé az együttlétet.

Szintén a gitár dominált az ifjúsági szentségimádásokon, amelyen szintén sok fiatal vett részt rendszeresen. Ezek a gondolatok jutottak eszembe a gitáros kórus működésével kapcsolatban. Remélem, hogy ez a kis ízelítő megfelelő képet ad a könnyűzenei kórus működéséről.

Röviden magamról: amióta az eszemet tudom (6 éves kor) ministrálok, Madaras Attila vezetésével részt vettem az FSZT munkájában, a klasszikus kórusban énekeltem sokáig (Kesselyák Gergő, Lánszki Anita), az Alfa focicsapat tagja vagyok,

Hittanok: hittanovi, majd Guszti atya tanított minket, rövid ideig édesanyám, majd Győző, Marika néni, István atya, Bató András, majd Béla atya.

Signum és a Beatorlók együttes tagja vagyok.

Ezek az állandó programok, amikben volt alkalmam és van szerencsém részt venni, de bármilyen probléma adódott a plébánia életével kapcsolatban, mindig szívesen segítettem.

Ezeket a pontokat tartottam fontosnak mind a gitáros kórus, mind pedig a magam életéből elmondani.

Zenés rendezvények – Vámosi Anikó

Hét éve dolgozom az Albertfalva utcai gyermekrendelőben, mint asszisztens. A munka mellett főiskolára járok, az egészségügyi szakoktatói szakra.

Albertfalvára 1992-ben kerültem, akkor kezdtem el hittanra járni, 1994-ben voltam elsőáldozó, 1995-ben bérmálkoztam.

1993 óta tagja vagyok az énekkarnak, rendszeresen éneklek a gitáros énekkarban, a klasszikus énekkarral, Anita vezetésével a nagy egyházi ünnepeken.

Rendszeresen részt veszek az A.K.T.K. rendezvények, esküvők, egyházi ünnepek előkészületeiben, illetve azok megrendezése után a takarításban.

A tavalyi farsangi bált és szerveztem, aminek némi bevételi is volt. A karitász munkából részemet úgy veszem ki, hogy az Öregek otthonába jártam egy 91 éves néninek. Akinek bevásárolni kellett hetente, illetve takarítani, mosni rá.

A nyári táborokban többnyire a szakács és az elsősegélynyújtó szerepét töltöm be.

Az 1 éves Lajtorja című ifjúsági lap egyik szerkesztője vagyok.

Az 1996-os közgyűlésen választottak be az A.K.T.K. választmányának tagságába. Az ősszel beinduló A.K.T.K. Ifjúsági Klub életében aktívan részt veszek. Az Ifjúsági Klub vezetőivel próbálunk igényes programot nyújtani a tizenéves, illetve huszonéves fiataloknak.

Az egyik tervem, hogy szeretném a templomkertet (ami nem közterület) sövénnyel körbe venni, illetve befüvesíteni. Ide padokat és asztalokat szeretnék kirakatni. S talán ezzel sikerül kivédeni a kutyasétáltatás hátrányait.

BEATORLÓK Együttes – Kiss József, Kriesch András

A bemutatást a tagok nevének ismertetésével kezdeném:
Vermes László dob, Kiss Csaba szólógitár, Kriesch András zongora, ének, Vas Gábor basszusgitár, ének, Kiss József ritmusgitár, ének.

A zenekar 1993. szeptemberében alakult itt Albertfalván, ugyanis – dobosunkat kivéve – mindannyian itt élünk. Az első koncertünket a Gyékényes utcai közösségi házban adtuk 1993. szilveszterén. Azóta sok víz lefolyt a Dunán és több helyre is eljutottunk, például a Kertészeti Egyetemre, Szentendrére az úgynevezett FER-bálra (ferences szalagavató bál a gimnáziumban), voltunk Balatonfüreden egy keresztény bálban és még sorolhatnám. Az A.K.T.K. bulijain, báljain, az Albertfalvi napokon rendszeresen szereplünk. Jelenleg 21 koncertnél tartunk és nagyon jók az áprilisi és májusi kilátások.

Mivel keresztények vagyunk, fő profilunk a keresztény bálok, bulik, táncos estek igényes, kulturált élőzenei szolgáltatása, de elvállalunk más jellegű fellépéseket is. A repertoárunk külföldi (angol és amerikai) és magyar számokból áll, melyek közül néhányat megemlítek: Beatles, Elvis Presley, Bill Haley, Chubby Checker, Little Richard, Fats Domino a magyarok közül pedig Illés, Omega, Hungária, LGT, Edda, Republic, Demjén Ferenc. A műsoridőnk kb. 3 óra, de mivel a zenekar minden héten próbál, állandóan új számokkal gazdagodik a műsor. Koncertjeinken mindig jó a hangulat, ugyanis minden korosztály megtalálhatja a maga kedvenc zenéjét, amire táncolhat és szórakozhat.

A Lajtorja ifjúsági lap működése, tervei – Baksa Károly

Az elmúlt évben alakult ifjúsági újságunk, úgy érzem, folyamatos arculatváltozáson esik át, köszönhető a kreatív ifjúságnak. A fejlődés a szerkesztőségen belül is észlelhető. Jelenleg nyolcan dolgozunk az újságon.

Alapelveink: őszinteség, korrekt, civilizált megjelenítés, a teljes mértékű honorárium mentesség – a szerkesztőségen belül is!

Az újság árából, illetve az adományokból befolyt összeget kizárólag a Lajtorja fejlesztésére és sokszorosítására, továbbá az immáron megjelenített rejtvények nyereménytárgyainak finanszírozására fordítjuk.

Terveink: kritikai oldal kialakítása az olvasói levelek alapján, s ilyen módon egyfajta párbeszéd kezdeményezése, példányszám megtartása mellett az újság terjedelmének bővítése, a belső tartalom színesítése.

Távlati tervünk: a Lajtorja szélesebbkörű terjesztése, egyre több egyházközségben való megjelenés, hogy az ottani ifjúságok előtt megnyithassunk egy kommunikációs csatornát, s így szélesebb mozgást biztosíthatunk az ifjúsági csoportok részére. (Egymás programjain való részvételek!)

Célunk: a krisztusi út előnyeit felmutatva az evangéliumi életre való buzdítás, könnyedebben, lehetőség szerint alkalmat adva mindenkinek a megszólalásra.

Béla atya kérdései, észrevételei:

Néha csak kettő-három ember vesz részt egy csoportban, néha a húzóemberek is ugyanazok az egyes csoportokban. (Ez olyan, mint amikor az egyházmegyék kerekítenek, és ezért úgy tűnik, hogy Magyarország 60%-a katolikus.)

A bemutatkozásokból leszűrhető észrevételeim:

A hittancsoportok közti kapcsolatokat javítani kellene – elsősorban a különböző korosztályok: felnőtt, ifjúsági, diák (Don Bosco) között.

A szaléci plébánia modell szerint legalább heti 3 együttlét szükséges a fiatalokkal, így jöhet létre a közösségek közössége. Ekkor lehetséges együttműködni a következő területeken: katekézis, ünneplés és az élet hétköznapi területein.

Feladatot vállaló emberek irányultsága lehet három féle: a jókedvből dolgozó (nem számonkérhető), kicsit kényszerből és elkötelezettségből feladatot vállalók.

Véleményem szerint az egyik további alapprobléma: középiskolásaink a levegőben lógnak! Ennek okai: katolikus gimnáziumok elvonják a gyerekeket (ezt realitásként tudomásul kell vennünk), nekik célzott program nincs.

Augusztusra középiskolai tábort szervez a Don Bosco Általános Iskola Korosztályi váltás a plébánia ifjúságában is megfigyelhető.

Ugyanakkor végzetes lehet az egyetemi korosztály hiánya is.

Az a felvetés, hogy Don Bosco Iskola léte elnyomja a katolikus ifjúság létét – nem igaz.

Mindenképpen kifelé is és a plébánián belül is közölni kell, hogy hogyan érhetők el a csoportok. Igen meghatározó, hogy kifelé hogyan mutatják magukat, mit tudhatunk róluk.

Dr. Verbényi István plébános:

A kapitány másként látja a hajó útját, mint a hajó személyzete. A kapitány kezében fut össze minden és neki az utasításoknál mindent figyelembe véve kell döntenie. Talán éppen ezért albertfalvi működésem sikerei és kudarcai az ifjúsághoz kötődnek. Van, amikor megértenek, de van amikor nem tudnak velem közös nevezőre jutni.

Más területen is érzem, hogy nem könnyű elfogadni a „távolabbra" látásomat. Ez történt az A.K.T.K. létrejötténél is. Mindössze néhányan támogattak, amikor ezt szóba hoztam. Sokszor az az érzésem, hogy úgy tekintenek rám: „Na az Öreg csináljon vagy gondoljon, amit akar..." Mi jobban tudjuk. Csak példaként említem a ministránsvezető-váltást, a hittancsoportok átrendezését.

A jelen helyzetben fontosnak tartom az egyes csoportok vezetői, tagjai és a köztem való kapcsolattartást. Nem beleszólni kívánok az egyes csoportok életébe, de tudni akarok róla. A középiskolás (patrónás, jóskás, Szent Margit-os) fiúkat, lányokat nem látjuk plébániánk életében. Az egyik római plébánián, ahol két évig kisegítettem, szombat délutáni/esti programra vonták be őket. Így nem vesztek el saját plébániájuk számára.

A Lajtorjának igen örülök, csak fájdalmas, hogy miért kellett egy évig várni a megjelenésre. Az is szomorít, hogy ifjúságunk nagy része csak „fogyasztó".

Mindent lehet csinálni, szívesen támogatom, de csak együttműködési alapon.

A hasznosnak bizonyuló megbeszélés máris hozott néhány gyakorlati elhatározást is. A jelenlevők megállapodtak abban, hogy programjaikról rendszeresen tájékoztatják a plébánián működő csoportokat és egymást. Az első megbeszélés ebben témában március 23-án volt, melyen a következő programok időpontját sorolták fel, egyeztették a részvevők. A következő program-egyeztető megbeszélés 1997. szeptember 6-án lesz.

Dr. Verbényi István kapta meg első alkalommal a Társas Kör alapította „Albert Herceg Díjat"

Mint köztudott, a Társas Kör az elmúlt évi közgyűlésén megalapította az „Albert Herceg Díjat". A díjat idén ítélte oda a közgyűlés első alkalommal. A közgyűlésen Sümegh László elnökhelyettes – a Társas Kör tagsága és a Választmány előzetes véleményezése alapján – Dr. Verbényi István plébánosunkat terjesztette elő a díj várományosának. Az előterjesztő felvázolta a jelölt életútját, és kiemelte, hogy tíz éves albertfalvi plébánossága alatt létrejött a Don Bosco Katolikus Általános Iskola, megalapították a Don Bosco Iskola Alapítványt és megkezdte működését az Társas Kör, illetve elindult a Katolikus Óvoda szervezése. Ezt követően közgyűlés egyhangúlag megszavazta, hogy az „Albert Herceg Díj" első kitüntetettje Dr. Verbényi István legyen. Az díjjal járó Albert herceget ábrázoló emlékérmet és a díszoklevelet egy közeli alkalommal ünnepélyes keretek között nyújtjuk át.

Köszönjük fáradozásait és szívből gratulálunk István Atyánknak!

K.G.

- - - - -

Az elkövetkező időszak programjaiból

márc. 31. Locsolóbál, Gyékényes utcai Közösségi Ház, 19 órától
ápr. 4–6. Lelkigyakorlat Péliföldszentkereszten
ápr. 6. Gitáros mise
ápr. 12. Ministráns zarándoklat
ápr. 13. Fiatal családosok összejövetele, 16 óra / Szt. Adalbert zarándoklat
ápr. 19. Kirándulás
ápr. 20. Elsőáldozás / Gitáros mise
ápr. 27. Családos mise 17 órakor
ápr. 27. ALFA Mozi du. 3 óra
máj. 4. Gitáros mise
máj. 11. Don Bosco iskolások elsőáldozása
Lőrincz Jenő pszichológus előadása, 16 órakor, Bükköny u.
A mai magyar ifjúság magatartás zavarai (depresszió, szorongás, céltalanság) és megbirkózás, megküzdés e zavarokkal
máj. 17–18. Kirándulás
máj. 19. M.remete, karizmák ünnepe
máj. 24. Nagymarosi ifjúsági találkozó / Péliföldszentkereszre kerékpár túra
máj. 31. Színarab Szt. Margit életéről, Gyékényes utca, 16 óra
jún. 1. Úrnapja / Gitáros mise / takarítás
jún. 7. Kirándulás
jún. 13. Don Boscos 8. osztályosok programja
jún. 14. Évadzáró buli a Gyékényes utcában 19 órától
jún. 22–júl. 1. Mátra vándortábor
júl. 2–6. Ministráns tábor
júl. 6–13. Mosoni Duna vándortábor
júl. 7–10. Péliföldszentkereszten lelkigyakorlat
júl. 28–aug. 2. Animátorképző Péliföldszentkereszten
júl. 26–aug. 4. Hittanos tábor Balatonalmádiban
aug. 11–15. Gyulán középiskolai tábor (meghívásos)
szept. 26–29. Albertfalvi napok
szept. 6. Az őszi programok egyeztetése, 15 óra
okt. 4. Kirándulás Ópusztaszerre

Elnöki beszámoló az Albertfalvi Keresztény Társas Kör 1997. évi tisztújító közgyűlésén

Tisztelt Közgyűlés!

Világunkban a XX. század végén két ellentétes irányú tendencia figyelhető meg. Az egyik a világméretű egységesülés. Ezt sugallják az egész földet behálózó médiák, a nyomtatott és az elektronikus sajtó. A világ egyrészről valamiféle egységesülés, uniformizálódás felé halad, kezdenek eltűnni az országok, a földrészek, a különböző tájegységeket benépesítő emberek közötti különbségek.

Ezzel szemben, ezzel ellentétes irányú tendencia is tapasztalható. Ez a regionalizmus, a hazaszeretet és a lokálpatriotizmus. Ez az érzés megjelenik helyi szinten, a helyi értékek hangsúlyozásával, a nemzeti értékek megbecsülésével. Ez alulról jövő kezdeményezés, hiszen az emberek szerte a világban érzik, hogy igazi otthonuk nem a hatalmas Földnek nevezett Glóbusz, hanem az az ország, az a város vagy városrész, ahol születtek, ahol élnek. Ezeket a régiókat kívánják otthonuknak tekinteni, ezt kívánják megismerni, értékeit megőrizni és itt kívánnak barátokra lelni.

Ezeknek az igazságoknak a felismerésével alapítottuk több mint három évvel ezelőtt az Albertfalvi Keresztény Társas Kört. Azért, hogy mint a neve is mutatja, az Albertfalván élő keresztény szellemiségű embereket összefogjuk, segítsük a keresztény erkölcsi felfogás szerinti életvitelt, ahogy ez később alapszabályunkba is bekerült.

Három évvel ezelőtt az Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskolában tartottuk az A.K.T.K. első közgyűlését. Az akkor megválasztott tisztségviselők, választmányi tagok, elnökhelyettesek és elnök mandátuma ma lejárt.

Tekintsünk vissza az elmúlt három évre!

Úgy gondolom, a legelső és legfontosabb eredmény, hogy az elmúlt három évben mindvégig működött, intenzíven dolgozott a Társas Kör. A három év folyamán megfigyelhető a tevékenységi kör kiszélesedése, az egyre több és szerteágazó program szervezése.

Második igen jelentős pozitívum, hogy a Társas Kör mára egy profi csapat, egyesület minden ismertető jelével rendelkezik.

Kialakult a választmányban a munkamegosztás. Kialakult az az információs csatorna, mellyel tagjainkat értesíteni tudjuk. Gondolok itt az utóbbi időben egyre gyakrabban postázott A.K.T.K. HÍRLEVÉLRE, a templomi hirdetésekre, valamint a más sajtótermékekben közzétett felhívásokra. Köszönet a templomi hirdetésekért dr. Verbényi István plébánosunknak. Kialakult a precíz adminisztráció. A választmány az utóbbi másfél évben minden hónapban, az első vasárnap este tartotta összejöveteleit. Megjegyzem, hogy erre a kiszélesedő tevékenység miatt volt szükség, hiszen alapszabályunk csak negyedévi összejöveteleket ír elő.

Kialakultak az alapszabályban csak jelzett szervezeti egységek, csoportok, klubok. Itt elsősorban a Döngicsélő Nyugdíjas klubra és az Ifjúsági Klubra utalhatok. Az Ifjúsági Klubnak még nincs igazi neve, lehet jó ötletekkel előállni.

A Nyugdíjas Klub több mint másfél év óta töretlenül tartja hangulatos keddenkénti összejöveteleit és ezeken a foglalkozásokon kívül számtalan más programot, például kirándulást, zarándokutat szervez tagjainak. Elmondhatjuk az ismert tévészlogent kölcsönözve, Murányiné Molnár Kati nélkül ez nem jöhetett volna létre. Köszönet neki érte.

Másik – már majdnem jól szervezett – csoportja a Társas Körnek az Ifjúsági Klub. Kezdetben helyiséggondokkal küszködve, majd az optimális megoldást meglelve, a Bükköny utcai klubhelyiségben hétről-hétre biztatóbban működik a múlt év ősze óta. Rendszeres összejöveteleit vasárnap esténként tartja, az esti mise után. Megbízott vezetője Lánszki Anita. Köszönjük a Klub megszervezésébe fektetett energiáját, munkáját.

A fiatal fiúknak folyamatosan bérlünk a Petőfi Sándor Általános Iskola és Gimnáziumban tornatermet focizás céljára. Jó alkalom a fiatalabb albertfalvaiak és a már főiskolás, dolgozó fiúk együttes sportolására. A focicsapat vezetője Vígh Balázs.

A Társas Kör választmánya fontosnak tartotta nyári ifjúsági táborok szervezésének elősegítését és anyagi támogatását. Elképzelhetőnek tartom a következőkben, hogy a Társas Kör teljes tagságának lesz közös üdülése, táborozása.

Itt kell megemlítenünk Társas Körünk „Fülemüle" Bábcsoportját is. Igaz, hogy a következő évi beszámolóban kell hogy helyet kapjon az V. Templomi Bábjátékos találkozó eseménye, de jólesik itt és most is dicsekedni vele. A bábozásnak – ismételten elmondom – a mai tévés világunkban igen nagy jelentősége van. Harc a mikiegér tömegkultúra

ellen. Szakavatottan, édesapja szellemi örökségét is felhasználva Büky Zsuzsa vezeti ezt a csoportot. Foglalkozásai itt, a Gyékényes úti közösségi házban vannak csütörtökönként.

Látható, hogy a Társas Kör kihasználja földrajzilag is itt, Albertfalván a lehetőségeket, és még inkább így van ez, ha megemlítjük, hogy ha ma már nem is olyan gyakorisággal mint kezdetben, de jónéhány programot szervezünk a Don Bosco Iskolában is.

A Társas Kör nemcsak belső kapcsolatokkal rendelkezik, hanem külsőkkel is. Ez a külső kapcsolatrendszer négy szintű.

Első szinten van az Albertfalvi Szent Mihály Plébániával, a Don Bosco Iskolával és az Albertfalvi Don Bosco Iskolaalapítvánnyal fenntartott munkakapcsolat. A három év folyamán kialakult ennek a kapcsolatrendszernek a formája. Nyilvánvaló, hogy minden időben ennek a három egységnek a Társas Körrel intenzíven kell együttműködni. A kapcsolatfelvétel legtovább az Iskolaalapítvánnyal húzódott. Igen bízok benne, hogy a jövőben kapcsolatunk (anyagiakról van szó!) erősebb lesz.

Második szinten vannak Albertfalva más civil szervezetei, az Albertfalvi Polgárok Köre, a Mi Családunk Egyesülete és a Családok a Családokért Egyesület, illetve a Vöröskereszt helyi szervezete. Az együttműködésünk szép példájaként közösen szervezzük évenként az Albertfalvi Napok – Szent Mihály Búcsú négynapos programot. Valószínű, hogy a jövőben több programot kell közösen szerveznünk.

Harmadik szintre a Budapest XI. kerület Katolikus civil szervezeteit oszthatjuk be. Név szerint a Szentimrevárosi Egyesületet és a Karolina Egyesületet. A Karolina Egyesület kezdeményezésére az elmúlt két évben közösen szerveztük mintegy 120 hallgató részvételével a Máriabesnyői Lelki–Szellemi Hétvégét, neves előadókat meghallgatva. Igen kiemelkedő esemény volt ez az együtt gondolkodás. Folytatása következik, a szervezők figyelembe veszik az elmúlt évben néha talán méltatlanul erős hangú kritikát.

A három kerületi civil szervezet közösen rendezte meg a honfoglalási emlékvetélkedőt, melyen 17 csapat indult. Az egyik elődöntőt itt Albertfalván tartottuk. Innen a Nyugdíjas Klub csapata is továbbjutott, majd a Kaffka Margit Gimnáziumban tartott döntőn is szépen szerepeltek. Dr. Winkler Gusztáv választmányi tagunknak lehetünk hálásak a vetélkedők megszervezéséért.

A kapcsolatok *negyedik szintjén* a hivatalok állnak. Elsősorban azok, melyekhez pályázatokat adunk be. Budapest XI. kerület önkormányzata, a Budapest Főváros Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alap, a Soros Alapítvány és más egységek. Jelentősnek tartom, hogy mint a pénzügyi beszámolóban is látható, eredményesnek mondható a Társas Körben kialakított pályázási módszer, stratégia. Ezt kemény munkával kellett elsajátítani, és igen kemény munka a pályázatok összeállítása. A sikeres pályázati stratégiát fenn kell tartani a jövőben is. Itt kérem minden tagtársunkat, segítsen Társas Körünk anyagi biztonságának további növelésében.

Alapszabályunkban kiemelt helyet kap a határokon túl élő magyarokkal való kapcsolatfelvétel. Egy előadástól eltekintve erre már nem futotta több. A következő ciklus vezetőinek lesz ez feladata.

És most kellene számba venni az egyedi programokat. Az autóbuszos kirándulásokat, a hajókirándulást, a tudományos, az ismeretterjesztő előadásokat és a zenés rendezvényeket, az igen jól sikerült táncos bulikat. Ezeken a bulikon külön érdekesség, hogy a zenét általában a mi fiaink, a BEATORLÓk együttes szolgáltatja igen nagy sikerrel.

Úgy gondolom, hogy a három évet átfogó beszámolómból kimaradhat az 1996. év programjainak tételes felsorolása, hiszen ezeken kedves Tagtársaink közül sokan részt vettek, illetve az A.K.T.K. HÍRLEVELEKBŐL értesülhettek.

Végezetül köszönöm minden közvetlen munkatársamnak, az alelnök uraknak, a választmány tagjainak a hároméves munkát, Önöknek pedig a három évvel ezelőtti bizalmukat, mellyel megválasztottak a Társas Kör elnökének.

Budapest–Albertfalva, 1997. március 8.

Kiss Gábor,
elnök

Az A.K.T.K. 1997. évi, tisztújító közgyűlésén a következő személyek nyerték el a közgyűlés bizalmát és lettek a Társas Kör tisztségviselői a következő három évre:

elnök: Kiss Gábor, elnökhelyettesek: Körtvélyessy András és Sümegh László, választmányi tagok: Gedeon Sándorné, Lánszki Anita, Lipovszki Viktória, Sáros Attila, Vámosi Anikó, Vass Gábor és Vígh Balázs

A következő cikk kéziratát meleg hangú kísérő levéllel Dr. Hoffman Pál juttatta el a szerkesztőkhöz. Dr. Hoffman Pál 1996. decemberében kapta meg Dr. Erő Jánostól a cikk kéziratát. 1997. január 2-án Dr. Erő János, Albertfava valamikori lakója, a Központi Fizikai Kutató Intézet fizikusa és tudományos tanácsadója életének 69. évében elhunyt. Albertfalva lakói közül valószínűleg csak kevesen ismerték, de akik most elolvassák szeretetteljes sorait a számára oly kedves Kertvárosról, bizonyára megérezznek valamit emberi nagyságából, és együtt mondják velünk: Adj, Uram örök nyugodalmat Neki...

SZUBJEKTIV JEGYZETEK ALBERTFALVA-KERTVÁROS TÖRTÉNETÉRŐL

Albertfalva, tengelyét kezdettől fogva az észak-déli irányban haladó Fő út (később Erzsébet királyné útja, ma Fehérvári út) képezte. A húszas években ettől keletre egy feltöltött, korábban mocsaras területen új, Kertvárosnak nevezett lakónegyed épült fel. A telepszerűen elrendezett házakat az OTI (Országos Társadalombiztosító Intézet) eredetileg saját tisztviselői részére építtette, de a bértlők végül is egy szélesebb, főleg kis- és középtisztviselői rétegből kerültek ki.

A lakótelep

A kezdéskor mintegy 200 lakásra tervezett Kertváros geometrikus elrendezésű utcákban, sorházak formájában épült fel, emlékeztetve az angol kisvárosok hasonló típusú településeire. Az egymással összeépített házak mindegyikében egy-egy különálló lakás volt, amihez előkert, a hátsó traktusban pedig egy nagyobb, általában gyümölcsfákkal betelepített kert tartozott. Mivel a kerteket csupán sodronykerítések választották el egymástól, azok gyakorlatilag egy összefüggő zöldterületet képeztek.

A házsorok többnyire földszintes, két szoba konyhás, fürdőszobás lakásokból álltak, de kisebb számban épültek emeletes házak is. Ezekben három és fél, illetve négy és fél szobás lakások voltak, és többnyire a földszintes házsorokat zárták le két végükön. Röviddel az első fázis elkészülte után, a lakónegyed keleti szélén egyemeletes házsort építettek (keleti sor). Itt egy házban négy másfél szobás lakás volt. A házakhoz itt is egy kisebb és egy nagyobb kert csatlakozott. Bár a szóbeszéd szerint az egész építkezési program nem volt mentes panamáktól sem, az épületek időtállónak bizonyultak és a telep a mai napig, 70 év után is eredeti formájában funkcionál.

A Kertvárosban jelentős változások talán leginkább az utcanevek terén következtek be. Eredetileg az utcákat római számokkal jelölték meg, később, a harmincas években névvel látták el őket. Ezeket a háború után, a községnek Budapesthez való csatolása során a jelenlegi elnevezésre változtatták. A régi és az új utcaneveket az alábbiakban soroljuk fel (zárójelben a mostani név):

eredeti név	1930-tól az utca neve	az utca mai neve
I. u.	gr. Apponyi Albert u.	Fegyvernek u.
II. u.	Temesvári u.	Abádi u.
III. u.	Újvidék u.	Kisújszállás u.
IV. u.	Rákóczi tér	Abádi tér
V. u.	Kassa u.	Kunhegyes u.
VI. u.	Késmárk u.	Szalóki u.
VII. u.	Prohászka Ottokár u.	Gyékényes u.
VIII. u.	Pozsonyi u.	Derzsi u.
Keleti sor	gr. Széchenyi István u.	Karcag u.
–	Petőfi Sándor u.	Építész u.
–	Jókai Mór u.	Vegyész u.

Érdekes apróság, hogy az első névváltoztatás alkalmával a Petőfi Sándor utcából nyíló utcákban a házak számozását is megváltoztatták, mert tervbe vették a Kertvárosnak a tőle északra első területre való kibővítését. Emiatt ezekben az utcákban a számozás a mai napig is 10 körüli számnál kezdődik.

Szolgáltatások

A Kertvárosban a gondnoki hívatalon kívül csak egy postahivatal és két kis bolt látott el közösségi feladatokat. Egyéb ilyesfajta intézményre (községháza, iskola, bolt, vendéglő, mozi stb.) a kis távolságok miatt külön nem volt szükség, azok a község más részén, elsősorban a Fő úton voltak könnyen megközelíthetők. A közérdekű információkat az elöljáróság helyben tudatta a lakókkal, azokat minden utcában a kisbíró dobolta ki.

Volt egy jellegzetes bevásárló és szolgáltató hely a Petőfi Sándor utcában, de annak a Kertvárossal ellentétes oldalán, a Vásárcsarnok. Eredetileg ez egy, a korábbi Albertfalvai Repülőgépgyárhoz tartozó hangárépület volt, átalakítása után belsejében élelmiszerárusok standjai foglaltak helyet, külső oldalán pedig különböző szolgáltatók (fodrász, cipész

stb.) helyiségei voltak. Ez a csarnok fontos szerepet játszott a Kertváros ellátásában.

A szolgáltatásokhoz kapcsolódva érdemes azt is megemlíteni, hogy a közeli Fő úton haladt végig a BHÉV nagytétényi és törökbálinti vonala. A viszonylag gyakran és percnyi pontossággal járó szerelvények kiváló kapcsolatot biztosítottak a szomszédos Budapesttel.

Társasági élet

A Kertváros lakóinak közösségi élete igen aktív volt. Ez nagyrészt az ott élők közel azonos társadalmi helyzetével magyarázható, de az emberi kapcsolatok kialakulását bizonyára jótékonyan segítette maga a sorházszerű felépítés is, amely elkülönített, de mégis szoros szomszédsági viszonyokat teremtett.

A társasági élet egyik legjelentősebb centruma az Albertfalva Kertváros Lakóinak Egyesülete (AKLE) volt. A Pozsonyi utca egyik négyszobás házában működött, amelyet némi átalakítással előadások, táncos összejövetelek céljára tettek alkalmassá. Ezek a rendszeresen megtartott rendezvények igen népszerűek voltak mind az idősebb generáció, mind a fiatalság körében. Nagyobb összejövetelek esetén, amilyenek a disznótoros, vagy halászleves vacsorák voltak, természetesen igazi vendéglőket (általában a közeli Csercsics vendéglőt) béreltek ki. Nyaranta a BHÉV Forgalmi telepén levő pályán rendeztek sörcsapolással egybekötött kuglipartikat.

Fontos szerepet játszott főleg a fiatalság életében a lakótelep közepén elhelyezkedő Rákóczi tér. Ennek a területnek egyik, különösebben nem gondozott fele leginkább a kisebb gyerekeknek szolgált játszótérül, míg a másik felében egy teniszpálya működött. Ez utóbbit telente fellocsolták, és korcsolyapályaként szolgált. Megjegyzendő, hogy a gyerekek számára a Kertváros szinte forgalommentes utcái is ideális lehetőséget nyújtottak játékigényük kielégítésére. A tér történetének egy érdekes epizódja, hogy a háborús bombázások alatt szükségóvóhelyeket építettek ide.

A társadalmi, életnek egy évente visszatérő, sajátos eseménye volt az Úrnapi körmenet, amely a templomtól indult és mindig ugyanazon az útvonalon haladt: a Petőfi utcától a Temesvári, majd a Prohászka utcán vonult át és a Jókai Mór utcán folytatta útját. A körmenetre való készülődés napokon át közös munkára késztette a Kertváros lakóinak nagy részét, virágok gyűjtésére, oltárok, virágszőnyegek készítésére, ami valóságos társadalmi eseménnyé avatta az Úrnapját. Hasonló, de kisebb jelentőségű esemény volt az ugyancsak a Kertváros utcáin végigvonuló Feltámadási körmenet.

Végül a teljesség igénye nélkül meg kell emlékezni a Kertváros néhány nevezetes lakójáról is. Tompa Kálmán doktor, akinek lakása és rendelője az Apponyi utca első házában volt, akkoriban az OTBA (Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alap) orvosaként praktizált. Később jeles műgyűjtőként lett közismert, értékes magánmúzeumát manapság Pécsett lehet megtekinteni. Nevezetes lakója volt a Kertvárosnak Maróczy Géza, a világhírű sakknagymester. Szikár, tiszteletet parancsoló alakjával közmegbecsülésnek örvendett. A Temesvári utca 43 sz. alatti házban élt több éven át, ott, ahol később ugyancsak évekig lakott Menyhárt István, a szintén nemzetközi hírnévnek örvendő kiváló építész is.

Változások

A háború, majd az államosítások után jelentős változások következtek be a Kertváros életében is. A telep háborús károkat szerencsére csak kis mértékben szenvedett, de az ország általános problémái alól természetesen nem vonhatta ki magát. Új lakók költöztek az elhagyott vagy kiürített, társbérletesített házakba, és ezzel a korábbi társasági élet lényegében meg is szűnt. Persze nem kis szerepet játszott ebben az akkori pártpolitika is, amely nem tűrte meg a kis közösségek önálló kezdeményezéseit. Érdekes ugyanakkor, hogy bár az odaköltözött új lakók különböző társadalmi rétegekhez tartoztak, mégis viszonylag gyorsan beilleszkedtek az őslakók által kialakított atmoszférába és így rövid idő alatt kialakult egy, a régihez hasonló, meglehetősen homogén közeg. E sorok írója a nyolcvanas évekig követte a Kertváros történetét és azt látta, hogy az elmúlt hat évtized alatt ez a település nem csak külső formáját őrizte meg, de belső karakterét is. Úgy tűnik, hogy a hely szelleme hatásosan képes ellenállni a külvilág bomlasztó hatásainak.

A Kertváros életében nem jelentett nagy megrázkódtatást Albertfalvának Budapest XI. kerületéhez való csatolása sem, a bekövetkezett változásokhoz viszonylag könnyen alkalmazkodott. Nem okozott gondot az sem, hogy a telepföl délre egy új lakónegyed épült fel, mert ez emberszabású méreteivel szinte természetes folytatását képezte a Kertvárosnak. Nagyobb beavatkozást jelentett viszont a település életébe a Fehérvári út és a Kertváros közötti panelházsor felépítése. Ezek a házak gigantikus méreteikkel rátelepszenek a Kertváros kisebb, családias házaira, elzárják előlük nyugat felé a kilátást és útját állják még a lenyugvó nap sugarainak is.

Kelt Budapesten, az Úr 1996-ik évében.

Erő János
a volt Temesvári u. 41 sz. ház lakója

Középkori rom a mai Albertfalva területén

Ezzel a címmel nyílt időszaki kiállítás 1997. március 1-jén – Albertfalva születésnapján – az ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY ÉS ISKOLAMÚZEUM-ban. A kiállítás létrehozói igyekeztek összegyűjteni azokat a térképeket, könyvekben és újságokban megjelent cikkeket, melyek az elmúlt két évszázadban megjelentek e romról. Fő feladatnak tartották, hogy a rom vélhető helyét beazonosítsák a mába, Albertfalva északi határán. Itt folyik ugyanis a Keserű-ér, párhuzamosan a mai Kondorosi úttal, mely a középkorban szántóföld és mocsár volt. Ehhez hatalmas irodalmat kellett átnézni és fel kellett keresni olyan emberekct, akik az 1940-es években még látták a rom maradványait, más céllal ugyan, de légi felvételeket készítettek Albertfalva ezen részéről az 1920-as években. Sikerült a lakásán felkeresni azt a ma 86 éves Dr. Gerevich Lászlót, aki 1942-ben ásatásokat végzett ezen a területen. A professzor úr ígéretet tett arra, hogy kijön a helyszínre és élőszóval is elmondja az akkor tapasztaltakat. Rendelkezésünkre bocsátja az ásatásokkal kapcsolatos kutatási anyagot, melyet sem a magyar, sem az angol nyelven megjelent könyvében nem publikált még.

A kiállított térképek az 1700-as évek végétől kezdődően mutatják be a rom helyét. A tökéletesebb láthatóság érdekében minden térképen a rom kinagyított formában is látható. Sikerült a térképek kapcsán azt is beazonosítani, hogy a rom helye megegyezett a később itt elhelyezett határkövek egyikével: a 325-ös határkővel. E határkő leltárpapírját is láthatjuk a kiállításon. E határkövek a régi Promontor és Budapest határát képezték. A természetes határ ma a Keserű-ér, melynek a múlt században történt rendezésével kapcsolatos helyszínrajz is kiállítást nyert. Nézzük ezek után a rommal kapcsolatos irodalmat, melyet megjelenésük sorrendjében mutatunk be.

1. RÓMER FLÓRIS 1864-ben XIII. jegyzőkönyvében foglalkozik a kérdéssel, ahol alaprajzot is bemutat a méretarányok feltüntetésével. Kutatási eredményeit német nyelven írta le. Eredeti vázlatrajzának másolata a kiállításon megtekinthető.

2. DR. RÓMER FLÓRIS FERENC 1876-ban könyvet jelentetett meg: Román és átmenetkori építmények hazánk területén címmel. Ebben azt írja: *„Albertfalván, a falutól északra, a Duna felé, az óbudai és promontori határ közepén látni egy templomrom maradványait, melyek keletelve vannak. A szentély záradéka egyenes."* Közli a belső méreteket, a hajó hosszát és szélességét, a falak vastagságát. Leírja a kinyúló támfalak méreteit és elhelyezkedésüket. *„A nyugati falon nincsen bejárás."* Közli a különböző oldalon elhelyezkedő falak méreteit. *„A promontori plébánia területén fekszik. Az anyag terméskő, a ragasz sok kaviccsal van keverve. E tájon Budáig a római út igen feltűnőleg észrevehető."*

3. SÓLYOM JENŐ 1877-ben megjelent könyvének címe: Buda déli környéke és keserűvizforrásai. Ebben ezt írja: *„Promontortól fölfelé északnak fekszik Albertfalva, mely 1819-ben keletkezett s nevét az országkormányzó szász főhercegtől, Alberttől vette. Innét németül Saxenfeld a község neve. Táján feküdt valaha a Banaföld, később Kürth nevü puszta, mely a XV-XVI. században a sz. lőrinci pálosok tulajdona volt. Ez időből áll fenn még ma is egy hatalmas földhalom a szántóföldeken, a ráckevei uradalmat Budától elválasztó határárok mellett, mely bemohosult kövekből egyik oldalán magas toronyfalat képez. A néphit, sőt a kamarai levéltár egy okmánya is azt bizonyítja, hogy a törökök alatt minaret volt; az évenként hazánkba zarándokoló áhitatos törökök mindig meglátogatják e romokat. Nagyon hihető, hogy a Budát 1686-ban ostromló keresztyén seregek rontották le."*

4. A BUDA ÉS VIDÉKE című újság 1894. május 21-i számában NAVARRA JÓZSEF Albertfalva egykori jegyzője ezt írja: *„Albertfalva, németül Szaxenfeld, nagyközség, a pilisi alsó járásban; – 47 ház – és 592 lakossal. Közte nyelvre nézve 321 magyar, 236 német, 17 tót, 6 szerb és 12 egyéb nyelvű; vallásra nézve pedig van 526 róm. kath. 26 ref. 25 ág. 2 gör. kath. 2 gör. kel. és izr. Kicsiny határa mindössze csak 31 katastrális hold ... Ezen, az országut mindkét oldalára épült s mindössze egy utczasorból álló csinos, község csupán 47 volt urbáriális kézi robotra kötelezett zsellérházból áll, melyeknek beltelke átlag véve 285 négyszögölet tesz ki s egy-egy volt urbéres zsellérnek összes telki állománya alig terjed 1000 négyszögölre ... A község felett, a budai határ alsó szélén s az országutról a Duna-felé vezető kocsi-ut mellett, van egy sok kaviccsal kevert vakolattal s terméskő-anyagból épült hajdani templom falmaradványa, melynek multjáról azonban kutforrásaink mi adatot sem nyujtanak..."*

5. MIHALIK SÁNDOR 1941-ben kiadott könyve: Hol állott Szent Szabina temploma? címet viseli. A szerző ezt írja: *„Elpusztult Cseke* (= Kocsola) *falu, 24 m. hosszú, 12 m. széles templomának alapfalait, melyek Albertfalva északi részében, a fehérvári országútból a Duna felé kiágazó határmenti út mellett vannak, alig 3–4 év előtt temette be a főváros, védekezve a Duna áradásai ellen..."*

6. GENTHON ISTVÁN 1951-ben kiadott: Magyarország műemlékei című könyvében a következőt találjuk: *„Albertfalvai templomrom, a falu határában, sokszögű záródású szentéllyel, gótikus. Falak félméternyire kiálltak, kisméretű. A Fehérvári-út meghosszabbítása és a régi budapesti határ keresztezésénél, a Duna felé. Kiásta Nagy Tibor, 1941-ben, ma betemetve."*

7. DR. PÉCSI MÁRTON szerkesztésében 1959-ben jelent meg: Budapest természeti földrajza című könyv. Ebben található Budapest ősvízrajzi térképe is, mely a rom területét mutatja be a pleisztocén végétől a XIX. századi szabályozásokig. A térképről leolvasható Albertfalva déli határát képező Kőérpatak, valamint az északi határt jelentő Keserű-ér is. (Ennek neve nincs kiírva.) Jól látható rajta az a mocsaras terület, melyről a bevezetőben szó volt már.

8. ZAKARIÁS G. SÁNDOR Budapest című könyve 1961-ben jelent meg Magyarország művészeti emlékei című sorozatban. Ebben ez olvasható: *„Albertfalvai templomrom, a falu határában, sokszögű záródású szentéllyel, gótikus, XIV–XV. sz. Kisméretű, a falak kétméternyire kiálltak. A Fehérvári út meghosszabbítása és a régi budapesti határ keresztezésénél a Duna felé. Az ismert emléket azonosította Nagy Tibor 1941-ben, ma betemetve."*

9. LÁSZLÓ GEREVICH: The Art of Buda and Pest in the Middle Ages című könyvében, melyet 1971-ben adtak ki, foglalkozik a témával. Ezt írja: *„Csak kicsi a valószínűsége annak, hogy meg tudjuk állapítani a Kelenföldtől délre lévő földbirtokok központját, ahol egy kastélyt fedeztek fel Albertfalvától északra a Duna közelében. Ennek fontossága abban a körülményben rejlik, hogy egy viszonylag korai családi kastély páratlanul jó állapotban levő elemeiről van szó. Az épület – melyhez egy téglalap alakú előcsarnok tartozott – egy erős, vastag falú toronnyal volt határos. A tornyot a kastély falához illesztették, ami azt jelenti, hogy a lakórészt körülölelő fal volt a korábbi építmény. (1. ábra) Abban az időben, a településekkel együtt, több megerősített lakóépületet és várat is újjáépítettek. A falakat, melyeket részben feltártak, újra betemették."* (Fordította: Oláh Gábor.)

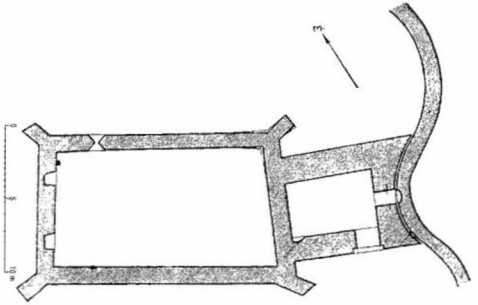

1. ábra. A középkori építmény alaprajza

10. GEREVICH LÁSZLÓ: Budapest története az őskortól az Árpád-kor végéig címmel 1975-ben jelent meg könyv. A szerző ebben azt írja: *„Kisebb valószínűséggel tudjuk megnevezni azt a Kelenföldtől délre elhelyezkedő birtokközpontot, melynek várát Albertfalva északi határában közel a Dunához találtuk meg. Jelentősége abban áll, hogy szinte példa nélküli tisztasággal nyújtja egy viszonylag korai nemzetiségi vár elemeit. A téglány alakú nagy termet magába foglaló épülethez igen vastag falú, erőteljes torony csatlakozott. A várfalhoz idomult a torony, tehát a lakóhelyet kerítő fal a korábbi."*

11. A székesfehérvári egyházmegye jubileumi névtára, melyet 1977-ben adtak ki SCHEMATISMUS JUBILÁRIS címen, a következőket írja: *„A plébánia területén a Fehérvári út meghosszabbítása és a főváros régi határának kereszteződésénél a Duna felé egy kisméretű gótikus templom falait ásták ki 1941-ben."*

12. A Gellérthegytől a Kamaraerdőig – Budapest XI. kerületének története címmel monográfia készült 1990-ben. Ebben ez áll: Albertfalva északi határán a Dunához közel ma már nem azonosítható helyen egy kisebb, nemzetiségi vár részletei kerültek elő. Nagyon hevenyészett kutatásra volt lehetőség, mindössze egy alaprajzi vázlatot lehetett készíteni. Két helyiséget tártak fel, egy téglalap alakú közel 10 x 15 méteres nagyobb termet, amelyhez egy jóval vastagabb falú torony csatlakozott. A torony szinte beékelődik a támpilléres nagy terem és a kerítésfal közé. A torony K-i oldala követi a *„várfal"* S-alakú hajlatát. Ez az alaprajzi részlet nagyon kevés ahhoz, hogy az épülettel kapcsolatban bármit is megállapíthassunk. Talán egyszer ismét előbukkannak ezek a falak, és feltárhatjuk az egész épületet."

13. Az 1990-ben kiadott MAGYAR KI KICSODA című lexikon GEREVICH LÁSZLÓ régészről ezt írja: *„A középkori Csut falu és az albertfalvi kis vár feltárása után a budai Vár városépítészetét és háztípusát vizsgálta, a budai királyi palota nagyarányú ásatásait vezette ..."*

14. D. MATUZ EDIT írása 1992-ben jelent meg: Adatok Rómer Flóris Ferenc kéziratos hagyatékából címen. Ebben közli a már idézett jegyzőkönyvi részletet, valamint azt a vázlatrajzot, melyet maga Rómer készített el. D. Matuz Edit jelen írása tovább lép és még igen érdekes jegyzőkönyvi részleteket, lapjegyzeteket közöl: *„Castrum ez? Tegnap találtam Albertfalván. Ez góth templomnak alaprajza."* A jegyzetlap hátoldalán a következő szöveg található: *„Templomfundamentum Albertfalván a Nádorkertnél." „A promontori plébánia területén fekszik."* Rómer e bővítéssel közli megfigyeléseit. GENTHON és ZAKARIÁS megemlítik, hogy a XIV–XV. sz.-i templomot NAGY TIBOR azonosította 1941-ben, azóta be van temetve." LÓCSY ERZSÉBET Rómer cikke nyomán feltételezi, hogy *„ez a templom is példa lehet arra, hogy római kori őrtornyokat használtak fel, építettek át templommá a középkor folyamán."* Az újabb kutatások *„részlegesen feltárt várfallal övezett nemzetiségi vár"*-nak tekintik a romot.

15. DR. SZENTPÉTERY TIBOR könyve, melyet 1995-ben adott ki: A XVIII-XIX. században kihelyezett BUDAPESTI HATÁRKÖVEK ALBUMA

címet viseli. Ebben az Albertfalvi Múzeum udvarán elhelyezett, 1977-ben megmentett határkövet, mely a 322-es sorszámot viseli, tartja a legmagasabb sorszámúnak, melyek Budapest határára voltak telepítve. Jelen kutatásaink nyomán derült ki, hogy nem ez a legmagasabb sorszámú. Térképszerű kimutatást találtunk arra vonatkozóan, hogy ezt követi még a 323, 324, 325-ös határkő. Mint említettem, ennek helye egyezik meg a kutatott rom helyével. Sőt e térképen még megtalálható a 326-os és 327-es határkő is, mely a Duna partján zárta a határkövek sorát.

16. KŐNIG ANTAL jelentése a Fővárosi Történeti Múzeum leletmentő csoportjában 1958. február 17-től március 31-ig végzett munkájáról: A folyó évi február 17-től március 31-ig terjedő időben még egyéb adatok hiányában régi 15–20 éves jegyzeteim alapján az abból az időből számomra ismert helyeken próbálkoztam a régi lelőhelyeken. Ilyen körülmények között természetesen nem sok reményem volt újabb lelőhelyek megtalálásához, megkerestem hát a már ismert emlékeket is, hogy azok állapotáról meggyőződjek... Az Albertfalván 1942–43-ban kiásott középkori várkastély romjai is veszélyben vannak, mert alkalmi fuvarosok úgy eltemették szeméttel, hogy már alig 1 m. darab látszik ki belőle. Budapest, 1958. április 1."

17. BTM Adattár 1540–88. sz. alatt a következőket találjuk:

– 8. oldal: *„A középkori épületmaradványok eredeti rendeltetését nem ismerjük, de az állítólag kiterjedt romterület komolyabb középkori objektumokat sejttet, melyek, ha a salaklerakodás sokáig folyik, teljesen elvesznek a jövendő kutatás számára. Nagy Emese."*

– 12. oldal: *„Albertfalva, középkori maradványok. Korábbi ásatások és Rómer-féle feljegyzések komolyabb középkori épületeket ígérnek, a terület jelenleg salak-lerakodó hely, így a kutatás nagyon sürgős. Ásatás kb. 100.000 Frt. Budapest, 1957. április 5. Nagy Emese."*

– 14. oldal: *„Albertfalva középkori falmaradványok. Albertfalva kitérőtől a Duna felé vezető egyenes út mentén, a budapesti 1882. évi 325. sz. határkő mellett középkori falak maradványai látszanak. A területre évek óta szemetet és salakot hordanak, hogy az itt lévő mélyedést feltöltsék s a területen megszüntessék az árvízveszélyt. A kb. 2 m. magas szemétréteg a romok legnagyobb részét már eltemette, csak az északi falból látszik még ki egy kis szakasz. Kőnig Antal albertfalvai lakos leírása szerint, aki évtizedek óta kíséri figyelemmel a romok sorsát, pillanatnyilag a még felszínen lévő maradványok területére megszüntették a salakhordást, de hogy ez az állapot meddig tartható, nem tudni. A negyvenes évek elején ásatások folytak a területen. Ekkor ferde támpillérekkel megerősített, négyszögletes épület falai kerültek a felszínre, melyekhez a Duna felé hosszú ferde fal csatlakozott. Feltehetően a Rómer jegyzőkönyvben megörökített egyeneszáródású szentélyű, egyhajós, gótikus kápolna és mellette egyéb középkori épületek fekhetnek ezen a területen. Az ásatást – kisebb részletek feltárása után – árvízveszély miatt abba kellett hagyni, azóta a területen semmiféle kutatás nem folyt s azóta temették el a szeméttel a*

területet. Kívánatos lenne a terület felkutatása, már azért is, mert Albertfalva környéke középkori leletekben egyébként igen szegény. A területen a lerakott salakon és szeméten kívül az ásatást semmiféle épület vagy egyéb akadály nem teszi lehetetlenné. Konzerválás 30.000 Frt. Nagy Emese."

– 25. oldal: *„Albertfalva középkori épület és templom. Rom a Nádorkertnél. 100.000 Frt."*

18. MOSZT GYÖRGY, aki Albertfalván született és azóta is itt él, a helyszínen mondta el, hogy gyerekként e területen sokat játszott, és emlékszik arra, hogy a második világháború idején, amikor Budapestet bombázták, a légelhárítás egy lőelemképzője volt beásva e területen. A katonák a rom maradványaira bukkantak, amikor a lőelemképzőt beásták a földbe.

Ezen adatok álltak rendelkezésünkre, amikor a múltat akartuk elhelyezni a mába. A beazonosítást Mohr Miklós végezte el, aki a múzeum baráti körének lelkes tagja. Egy mai térképre kellett helyezni egy vele azonos méretarányú 1833-as térképet. Ezen van ugyanis először feltüntetve a rom helye. Ezt fényképek elkészítése követte, majd a mai fényképre kerülhetett a romról készült alaprajz képe. Ebből világosan kitűnik, hogy a rom a mai Kondorosi úton hol helyezkedett el. Ma már tudjuk, hogy milyen távolságban van a Fehérvári úttól, a Dunától és a Keserű-értől. A rom feltételezett helye a Kondorosi út és Szerémi ut sarok, Junior Vendéglátó Vállalat előtti rész. Mohr Miklós elévülhetetlen érdemeket szerzett az irodalmi anyag felkutatásában és feldolgozásában. A leírásokból kitűnik. hogy az ALBERTFALVI KÖZÉPKORI ROM-ot a kutatók és elemzők több különböző néven említik meg: kastély, vár, templom, minaret, lakóépület, nemzetiségi vár, várkastély, kápolna. Ebből az is következik, hogy több átépítést élhetett meg. Találtunk olyan térképet is, ahol lőporraktárként van feltüntetve. Lehet tehát, hogy egy időben annak is használták. Milyen lehetett tehát e ma csak romnak nevezett építmény? E kérdés foglalkoztatott bennünket végig a kutatás alatt. Megszületett tehát az ötlet, hogy próbáljuk megrajzolni a leírások alapján. Korabeli építmények áttanulmányozása, valamint az alaprajz és az egyes jellemzők alapján Sajtos Gyula grafikus művész megrajzolta elképzelését – ez kiadványunk hátsó borítóján látható. Így ma már képe lehet az olvasónak és a múzeumba ellátogatónak, hogy milyen is lehetett az az épület, mely Albertfalva legrégebbi és legelső épületének nevezhető a ma itt élő ember számára.

A kutatás természetesen nem fejeződött be. A múzeum ezt csak a kezdetnek tekinti. Sokat vár a Gerevich anyagtól, valamint azoktól a ma is Albertfalván élő emberektől, akik láthatták a rom maradványait az 1940-es évektől egészen az 1980-as évekig, hiszen a Kondorosi út aszfaltozási munkálatai 1980-ban fejeződtek be. Várjuk Kőnig Antal leszármazottjainak, vagy ismerőseinek jelentkezését is, akik esetleg felvilágosítást tudnak adni Kőnig Antal munkanaplójának hollétéről.

Mind a kiállítás megtekintése, mind az esetleges információk leadása a múzeum hivatalos nyitvatartási idejében: kedden és csütörtökön 16 és 18 óra között tehetők meg. A létrehozók úgy érzik, hogy Albertfalva ismét gazdagodott e munkával, mellyel tartoztunk a múltnak, a múlt hagyományainak ápolásával.

Beleznay Andor
múzeum igazgató

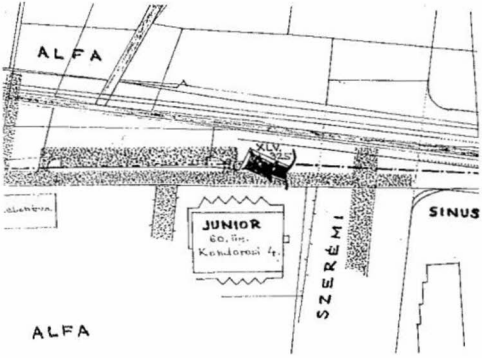

A középkori rom helye mai ismereteink szerint

Tartalom

„Áldott éj..." / Dr. Verbényi István 1
Búcsúzás Pollák Ferenc atyától / Madaras Gábor 2
„Jöjj Szentlélek Úristen ..." / Kiss József 4
Köszönöm, Istenem! / Horváth Zsuzsa 7
Izraeli útinapló: egy délelőtt Jeruzsálemben / Madaras Gábor 9
Gondolatok a húsvéti sonka ürügyén / Sümegh László 12
A szeretet rovására... / Rózsáné Czigány Enikő 14
„Örülhetünk unokáink vidám kacagásának..." / Nagy Béla 16
A Szűzanya élete Jézus mennybemenetele után / Kesselyák Péter 17
Tegyünk környezetünk tisztaságáért! / Gedeon Sándorné 20
Életünk gyeplője / Körtvélyessy András 22
Egy gimnázium Budán avagy Margittól Margitig / Sümegh László 23
A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumról / Dr. Párdányi Miklós ... 25
Közösségteremtés és személyiségformálás a báb segítségével
Dr. Németh Ilona 26
Albertfalva és katlikus ifjúsága ma 32
Az elkövetkező időszak programjaiból 40
Elnöki beszámoló az Albertfalvi Keresztény Társas Kör
1997. évi tisztújító közgyűlésén / Kiss Gábor 41
Szubjektív jegyzetek Albertfalva-Kertváros történetéből / Erő János 45
Középkori rom a mai Albertfalva területén / Beleznay Andor 49